

2

Vol. 6
Summer 2025

Research Paper

Received:
01 February 2025
Revised:
26 February 2025
Accepted:
26 April 2025
Published:
22 June 2025
P.P: 11-52

ISSN: 2008-3564
E-ISSN: 2645-5285

Journal Future Studies of the Islamic Revolution

Analysis of the components of psychological empowerment of adolescents during the Islamic Revolution, considering the statements of the Leader of the Revolution and the statement of the second step of the Islamic Revolution

Maryam Kakavandi Chaghasefed^{*1} | Somaye Kazemian² | Mohammad Yoosefi³ |
Mohammad Rahim Eiyazi⁴

Abstract

Empowerment approaches are a conceptual framework of interest, the application of which promotes a healthy lifestyle among adolescents. Most of the models presented in the field of psychological empowerment of adolescents, despite their differences, diversity, as well as their advancement and evolution over time, are derived from the worldview and ideology prevailing after the Renaissance and are based on the Western lifestyle, whether intentionally or unintentionally. On the other hand, the quality of realizing the high goals and ideals of the revolution is rooted in educating capable adolescents who will play their role, mission, and function in this regard in the future and will be the foundation for the development and construction of Islamic civilization in the present era. The detailed views and opinions that exist regarding the adolescent of the Islamic Revolution and related issues in the speeches of the Leader of the Islamic Revolution and the documents of the upper echelons of the system were analyzed using a qualitative approach and the method of content analysis, considering the aim of the present study, which is to extract psychological empowerment components from the statements of the Leader of the Revolution and the documents of the upper echelons. The research findings include ten comprehensive themes: 1. Hopefulness, 2. Willpower, 3. Revolutionary activism, 4. Intellectual self-development, 5. Awareness of time, 6. Learning knowledge, 7. Justice, 8. Family-centeredness, 9. Religion-centeredness, and 10. National zeal; twenty-three organizing themes and ninety-two basic themes. Considering the rich and valuable horizon and perspective of the Islamic Revolution of Iran on the one hand, and the necessity of educating adolescents who, according to the level of the Islamic Revolution, have been called capable and will continue the movement of the Islamic Revolution and will be the future leaders of the Islamic Revolution, the use of components of the level of the revolution and empowering adolescents in educating adolescents seems fruitful.

Keywords: Psychological empowerment; Adolescent empowerment; Adolescents at the level of revolution; Psychological empowerment model for adolescents at the level of revolution.

1. Counseling Department, Faculty of Psychology and Counseling, Allameh Tabatabaee University, Tehran, Iran. Email: m.kakavandy@gmail.com
2. Associate Professor, Counseling Department, Faculty of Psychology and Counseling, Allameh Tabatabaee University.
3. Assistant Professor, Future Studies Department, Imam Hussein University, Tehran, Iran.
4. Professor, Faculty of Governance, University of Tehran, Tehran, Iran.

Cite this Paper: Kakavandi Chaghasefed, M & Kazemian, S & Yoosefi, M & Eiyazi, M.R.(2025). Analysis of the components of psychological empowerment of adolescents during the Islamic Revolution, considering the statements of the Leader of the Revolution and the statement of the second step of the Islamic Revolution. *Future Studies of the Islamic Revolution*, 2(6), 11–52.

Publisher: Imam Hussein University

© **Authors**

This article is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)(CC BY 4.0) .

واکاوی مؤلفه‌های توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب اسلامی با توجه به بیانات رهبر انقلاب و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

مریم کاکاوندی چقاسفید^{۱*} | سمیه کاظمیان^۲ | محمد یوسفی^۳ | محمدرحیم عیوضی^۴

چکیده

رویکردهای توانمندسازی یک چارچوب مفهومی مورد توجه است که بکارگیری آن موجب ارتقای سبک زندگی سالم میان نوجوانان می‌شود. غالب الگوهای ارائه شده در زمینه توانمندسازی روانشناختی نوجوانان، علیرغم تفاوت‌ها، تنوع و همچنین ارتقا و تکامل در طول زمان، برخاسته از جهان‌بینی و ایدئولوژی حاکم پس از رنسانس بوده و خواسته و ناخواسته مبتنی بر سبک زندگی غربی است. از سوی دیگر کیفیت تحقق اهداف و آرمان‌های بلند انقلاب ریشه در تربیت نوجوانان توانمندی دارد که در آینده نقش، مأموریت و رسالت و کارکرد خود را در این راستا ایفا نموده و بستر ساز توسعه و ساخت تمدن اسلامی در عصر حاضر باشند. دیدگاه‌ها و نظریات مفصلی که نسبت به نوجوان تراز انقلاب اسلامی و مسائل مرتبط با آن در سخنرانی‌های رهبر انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی نظام وجود دارد، با توجه به هدف پژوهش حاضر مبنی بر استخراج مؤلفه‌های توانمندسازی روانشناختی از بیانات رهبر انقلاب و اسناد بالادستی، با استفاده از رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون مورد واکاوی قرار گرفت. یافته‌های پژوهش دربرگیرنده ده مضمون فراگیر ۱. امیدمندی ۲. اراده‌مندی ۳. کنشگری انقلابی ۴. خودسازی فکری ۵. آگاهی به زمان ۶. علم‌آموزی ۷. عدالت‌ورزی ۸. خانواده محوری ۹. دین‌مداری و ۱۰. غیر ملی؛ بیست و سه مضمون سازمان‌دهنده و نود و دو مضمون پایه‌ای است. با توجه به افق و چشم انداز غنی و ارزشمند انقلاب اسلامی ایران از یک سو و ضرورت تربیت نوجوانانی که با توجه به تراز انقلاب اسلامی توانمند نامیده شده و استمراردهنده حرکت انقلاب اسلامی بوده و راهبران آینده انقلاب اسلامی خواهند بود، استفاده از مؤلفه‌های تراز انقلاب و توانمندسازی کننده نوجوان در تربیت نوجوانان مؤثرتر به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: توانمندسازی روانشناختی، توانمندسازی نوجوان، نوجوان تراز انقلاب، الگوی توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب.

۱. نویسنده مسئول: گروه مشاوره دانشکده روانشناسی و مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

Email: m.kakavandy@gmail.com

۲. دانشیار، گروه مشاوره دانشکده روانشناسی و مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه آینده‌پژوهی پژوهشکده حضرت ولی عصر(عج)، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، تهران، ایران.

۴. استاد، دانشکده حکمرانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

استناد: کاکاوندی چقاسفید، مریم و کاظمیان، سمیه و یوسفی، محمد و عیوضی، محمدرحیم (۱۴۰۴). واکاوی مؤلفه‌های توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب اسلامی با توجه به بیانات رهبر انقلاب و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، نشریه علمی آینده‌پژوهی انقلاب اسلامی، ۲(۶)، ۵۲-۱۱.

مقدمه و بیان مسئله

رویکردهای توانمندسازی یک چارچوب مفهومی مورد توجه است که بکارگیری آن موجب ارتقای سبک زندگی سالم میان نوجوانان می‌شود (هادیانی، سوگیتی، ۲۰۲۱)^۱. نتایج توانمندسازی با بسیاری از شاخص‌های سلامت و بهزیستی روانی نوجوانان همانند رضایت از زندگی (بالنکا، فراگوت، اورتیزتالو و بندایان^۲، ۲۰۱۸؛ وانگر، گاندر، پرویر و راج^۳، ۲۰۱۹)، شادی و خودکارآمدی (خسروجردی، حیدری، قنبری و پاکدامن، ۱۳۹۹)، عملکرد بهتر تحصیلی و شغلی و همچنین رضایت تحصیلی و شغلی (تانگ، لی، داو، مو و چنگ^۴، ۲۰۱۹) ارتباط معنادار دارد. هادیانی و سوگیتی معتقدند؛ برنامه‌های توانمندسازی در نوجوانان با تقویت دانش، افزایش هم‌کاری و تعامل با همسالان می‌تواند فرصت‌هایی را برای نوجوانان فراهم کند تا مهارت‌های فردی خود را توسعه دهند و قادر به حل مشکلات و تصمیم‌گیری صحیح باشند. مطالعات توماس و ولت‌هاوس^۵ (۱۹۹۰) و اسپریتزر^۶ (۱۹۹۵) و تن و کمرون^۷ (۱۹۹۸) پنج بعد توانمندسازی مبتنی بر ابعاد شناختی، احساس خوداثربخشی، احساس خودمختاری، احساس تأثیرگذاری، احساس معنی‌داری شغلی، و احساس اعتماد را برمی‌شمارد. در حقیقت بر اساس الگوهای توانمندساز، فرد طی فرایندی پیگیر و منظم، با فراهم آوردن ارتباطات، فرصت‌ها و حمایت‌های لازم برای رشد شاخص‌های توانمندساز و اجتناب از رفتارهایی که سلامت روانی و جسمانی کنونی و آینده فرد را به خطر می‌اندازد؛ توانمند می‌شود. این رویکردها بر این باورند که با توجه به این توانمندی‌ها و تلاش در جهت تقویت آنان می‌توان افراد را در مسیر رشد و ممانعت از بروز آسیب‌ها قرار داد و فرد رشد یافته در نهایت نه تنها از مشکلات متعدد در امان می‌ماند بلکه با مدیریت پویایی‌ها، پیچیدگی‌ها

1-Hadiyani, Sugianti

2- Blanca, , Ferragut, Ortiz, Bendayan.

3- Wagner, Gander, Proyer, Ruch

4- Tang, Duan, Mu, Cheng

5- Thomas & Velthouse

6- Spreitzer

7- Wheeten & Cameron

و عدم قطعیت‌های پیش و رو در برهه‌های مختلف زندگی با قوت مسیر رشدی خود را به شایستگی طی می‌کند.

غالب الگوهای ارائه شده در زمینه توانمندسازی روانشناختی نوجوانان، علیرغم تفاوت‌ها، تنوع و همچنین ارتقا و تکامل در طول زمان، برخاسته از جهان‌بینی و ایدئولوژی حاکم پس از رنسانس بوده و خواسته و ناخواسته مبتنی بر سبک زندگی غربی است. پدیده انقلاب اسلامی، هم از نظر مبانی و هم از نظر اهداف چارچوب مشخصی دارد. در واقع ظهور انقلاب اسلامی در دوران معاصر گفتمان‌های جدیدی را فرا روی بشر نهاده است (نجاران طوسی، فاتح-زاده، برزنونی، آهنگر، ۱۳۹۸).

تحقق ارزش‌ها و آرمان‌های متعالی انقلاب اسلامی مستلزم تلاش همه‌جانبه در تمام ابعاد فرهنگی، علمی، اجتماعی و اقتصادی است. عرصه تعلیم و تربیت از مهمترین زیرساخت‌های تعالی پیشرفت همه‌جانبه کشور و ابزار جدی برای ارتقاء سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه‌های مختلف است (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش). با توجه به افق و چشم انداز غنی و ارزشمند انقلاب اسلامی ایران از یک سو و ضرورت تربیت نوجوانانی که با توجه به تراز انقلاب اسلامی توانمند نامیده شده و استمراردهنده حرکت انقلاب اسلامی بوده و راهبران آینده انقلاب اسلامی خواهند بود؛ واکاوی مولفه‌های توانمندساز روانشناختی نوجوان تراز انقلاب اسلامی در بیانات رهبری و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، پژوهشی مثمرتر به نظر رسیده و پاسخ به سوال مولفه‌های توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب اسلامی با توجه به بیانات رهبر انقلاب و بیانیه گام دوم انقلاب کدامند؟، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

توانمندسازی روانشناختی به عنوان راهی برای تقویت کنترل شخص بر زندگی خود از طریق مشارکت فعال، با تاکید بر نقاط قوت به جای نقاط ضعف (راپاپورت^۱، ۱۹۸۷)، بازگرداندن حق انتخاب با تاکید بر نقش تصمیم‌گیری فردی و اجتماعی (فریدمن^۲، ۱۹۹۲)، توانایی برقراری ارتباط

1- Rappaport

2- Friedmann

بین اهداف و توانایی ترسیم مسیر دستیابی به آنها، اطلاع از دایره تاثیرگذاری انتخابهای فردی و اجتماعی تعریف می‌شود (باتیستا، جانسون، فریدمن^۱، ۲۰۱۸).

برنامه‌های توانمندسازی و بسترهای محیطی که بتوان از آنها برای دستیابی به توانمندسازی استفاده کرد؛ در سنین نوجوانی اهمیت ویژه‌ای دارد (طهرانی -مقدم و همکاران، ۱۳۹۷). توجه به توانمندسازی در برنامه‌های پیش‌گیری به منظور ارتقا بهزیستی نوجوانان ضروری است. دیدگاه‌های مختلفی در مورد توانمندسازی وجود دارد، اسپریتزر^۲ (۲۰۰۸) دو رویکرد کلان و خرد برای توانمندسازی در نظر گرفته است: رویکرد کلان، رویکردی اجتماعی - ساختاری است که در محیط کاری کاربرد دارد و رویکرد خرد، به تجارب روانی فرد در مربوط می‌شود که همان توانمندسازی روانشناختی است و به مجموعه‌ای از وضعیتهای روانی دلالت دارد که برای افراد ضروری است تا در ارتباط با فعالیتهای خود احساس کنترل داشته باشند. او در مدل توانمندسازی روانشناختی خود مولفه‌های معنا، تعیین سرنوشت خود، شایستگی، اثرگذاری را به عنوان کلیدهای اصلی توانمندسازی روانشناختی معرفی کرده است (فیروزفر، منصوری، ولی زیبایی، ۱۳۹۶). چارچوب مفهومی زیمرمن توانمندسازی را از حیث روان‌شناختی شامل سه مولفه درون فردی، تعاملی و رفتاری معرفی می‌کند. مولفه درون فردی به نحوه تفکر افراد در مورد خودشان در رابطه با ارتباطات آنها با زمینه‌های اجتماعی‌شان اشاره دارد. همچنین مولفه فردی بر ادراک از خود تمرکز دارد که به فرد ابتکار عمل، اعتماد و انگیزه برای مشارکت در رفتارها با هدف دستیابی به نتایج مطلوب را می‌دهد. در حقیقت مولفه درون فردی شامل نتایجی است که نشان‌دهنده اعتماد شخص به توانایی خود برای ایجاد تغییر، از جمله اعتماد به نفس، اثربخشی رهبری و اثربخشی اجتماعی است (کومر، ۲۰۲۱). متغیرهایی که به چگونگی ارتباط افراد با محیط خود می‌پردازند تعامل نام دارد. جز تعاملی بدین گونه تعریف می‌شود "آگاهی‌های ضروری و حیاتی از عوامل علی در محیط (عواملی که مردم، اشیا یا رویدادها را تحت تاثیر قرار می‌دهند) را شامل شود. سومین مولفه متغیرهایی هست که دربرگیرنده انجام اقداماتی است که خود انگیزشی هستند و تحت تسلط متخصصان نیستند و رفتار نامیده می‌شود.

1 - Batista, Johnson, Friedmann

2- Spreitzer

3- kumer

در مجموع می‌توان گفت: توانمندسازی نوجوانان به دنبال افزایش اعتماد به نفس و خودکارآمدی و مشارکت در تاثیرگذاری بر جامعه با رشد مهارت‌های مختلف (از جمله رشد مهارت‌های شناختی، تصمیم‌گیری، ارتباطی با همسالان) و توانمند نمودن افراد برای استفاده از منابع حمایت اجتماعی است. در حقیقت توانمندسازی فقط دادن قدرت و آموزش نیست، بلکه بهبود عملکرد افراد با فراگیری دانش، مهارت و انگیزه است (طهرانی مقدم، شاکرمی، پورعباسی، ۱۳۹۷).

نوجوان توانمند در تراز انقلاب اسلامی، نوجوانی است که با توجه به نظام شامل و فراگیر آن یعنی "انقلاب اسلامی" و برای تحقق اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی، منطبق بر دیدگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی نظام انقلاب اسلامی بازتعریف و طراحی می‌شود؛ چرا که از منظر کل‌گرایی، نوجوان تراز انقلاب اسلامی، زیرمجموعه نظام فراتری قرار می‌گیرد که نقش و کارکرد آن در این بستر و در ارتباط با آن، معنا یافته و باید تعریف شود و الگوی توانمندسازی روانشناختی ایشان متناسب با نیازمندی‌ها و کارکردها و ویژگی‌های "انقلاب اسلامی" خواهد بود. حدود شش میلیون و سیصد و پنج هزار نفر از جمعیت هشتاد و چهار میلیونی کشور را گروه سنی ۱۲-۱۸ سال تشکیل می‌دهند (گودرزی، ۱۴۰۰)^۱. این برهه از زندگی مقارن که با دوران نوجوانی است؛ یکی از حساس‌ترین مراحل زندگی در رشد و تکامل سلامت جسمی، روانی و اجتماعی بوده و نوجوان که بیش از هر زمان دیگر تحت فشارهای محیطی گوناگون قرار دارد، در صدد است با تعیین هویت خود و ایجاد تعادل و هماهنگی بین خواسته‌ها و امیال و کشش‌های متضاد خود بر بیاید. عدم توانمندی در گذر از این برهه حساس پیامدهایی نظیر نارضایتی از زندگی (نجفی، بابایی، رضایی، ۱۳۹۷)، گرایش به خودکشی (سلیمان‌نژاد، پورشریفی، محمدزاده، سایه میری، ۱۳۹۸)، روی آوردن به مواد مخدر، قلدری (سیدهاشمی، فریدیان، محمودی، حسین‌زاده - خانمیری، احمدپور، اعزازی، اعظمی، ۱۳۹۹)، تعارضات والد-فرزند (خان‌آبادی، چوبداری، ۱۴۰۰)، رفتارهای پرخطر جنسی (حسین‌زاده خانمیری، ستاری سفیدان جدید، یزدانی مطلق، آهنگر، ۱۴۰۰)، افت تحصیلی و ترک تحصیل (زری مقدم، داوودی، غفاری، جمیلیان، ۱۴۰۰)، فرار از خانه (رشیدی دوآبی، گودرزی، روزبهانی، کریمی) به دنبال دارد، که هر یک از موارد یاد شده تاثیر

1- Uncertainties

منفی بر حیطه‌های مختلف زندگی آینده نوجوان از جمله زندگی خانوادگی، زناشویی، شغلی، تحصیلی و اجتماعی دارند. طهرانی مقدم، شاکرمی، پورعباسی (۱۳۹۷) در پژوهش خود دریافتند ملاحظات توانمندسازی نوجوانان در حوزه مفاهیم مرتبط با بلوغ از منظر آموزه‌های دینی و فرهنگی در سه سطح قابل طبقه‌بندی می‌باشد. این سطوح شامل آگاهی بخشی، نهادینه‌سازی باورها و باید‌ها و نبایدهای رفتاری است. یافته‌های پژوهش آیت مهر، خالقی، محمدخانی، غیائی (۱۳۹۴) در پژوهش بررسی اثر آموزش بسته‌ی توانمندسازی نوجوانان در پیشگیری از رفتارهای پرخطر در نوجوانان کار و خیابان نشان داد آموزش مهارت‌های زندگی به‌عنوان یک رویکرد پیشگیرانه متمرکز بر فرد به منظور توانمندسازی نوجوانان توانست تغییرات معناداری در میانگین نمرات شرکت‌کنندگان دوره ایجاد نماید. به‌طور کلی نمرات در حوزه‌های فردی، خانواده، اجتماعی و مدرسه و همچنین نمره کل مقیاس عوامل خطر ساز و محافظت‌کننده در پس‌آزمون تغییرات معناداری داشته است. پژوهشی که توسط ریگی کوه، مهدی‌نژاد، شیرازی (۱۳۹۹) با عنوان تاثیر توانمندسازی بر اساس مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی در میان نوجوانان استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی به منظور بررسی تاثیر توانمندسازی بر اساس مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی در میان نوجوانان استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی انجام شد. مطالعه پیرزاده، زنده‌طلب، زارع، بهنام‌واشنی با هدف تعیین تأثیر مداخله مبتنی بر الگوی توانمندسازی خانواده‌محور بر رفتارهای ارتقادهنده سلامت در نوجوانان دختر انجام شد. در مرحله قبل از مداخله از نظر میانگین نمره کل رفتارهای ارتقادهنده سلامت در گروه مداخله و کنترل تفاوت آماری معنی‌داری وجود نداشت اما از نظر میانگین نمره کل رفتارهای ارتقادهنده سلامت بلافاصله و یک ماه بعد از مداخله بین گروه مداخله و کنترل تفاوت آماری معناداری وجود داشت. مودی، چایلدز، سپلس^۱ (۲۰۰۳) ارزیابی برنامه حمایت و توانمندسازی نوجوانان با استفاده از چارچوب دارایی‌های توسعه‌ای، توانمندسازی به عنوان یک فرآیند طبیعی در نظر گرفتند که بخشی از افزایش آزادی‌ها و مسئولیت‌هایی است که جوانان در طول زمان کسب می‌کنند. عناصر برنامه توانمندسازی که ایشان ارائه کردند بر پایه پشتیبانی مربی، آموزش مهارت‌های اجتماعی، تعامل مثبت با همسالان، استفاده از فرصت‌ها و

1- Moody, Childs, Sepples

خدمات اجتماعی، راهنمایی نوجوانان است. پژوهش پیرو^۱ (۲۰۰۸) در بررسی استراتژی توانمندسازی نوجوانان، توانمندسازی را هم به عنوان یک فرآیند و هم به عنوان یک نتیجه در نظر می‌گیرد. واگامن^۲ (۲۰۱۵) به بررسی گزیده‌ای از کاربردهای توانمندسازی نوجوانان می‌پردازد تا چگونگی تعریف، کاربرد و سنجش این مفهوم را شناسایی کند. با به کارگیری همدلی اجتماعی به عنوان یک چارچوب، اجراکنندگان برنامه‌های توانمندسازی می‌توانند از مقوله مهمی استفاده کنند که توانمندسازی، هم به عنوان یک فرآیند و هم به عنوان یک نتیجه، به ارمغان می‌آورد.

قلی‌زاده زاوشتی، ملاحسنی؛ اسماعیل پور، عرب بافرانی^۳ (۱۴۰۱) یکی از مسائل مهم در مورد بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را نحوه عملیاتی‌سازی اهداف بیانیه یرمی‌شمرند. در مجموع می‌توان ادعا کرد؛ کیفیت تحقق اهداف و آرمان‌های بلند انقلاب ریشه در تربیت نوجوانان توانمندی دارد که در آینده نقش، مأموریت و رسالت و کارکرد خود را در این راستا ایفا نموده و با ارتقاء روحیه نشاط، امید، خودباوری، نوآوری نظام‌مند، شجاعت علمی و کار جمعی و وجدان کاری (سند ملی سیاست‌های علم و فناوری، ۱۳۹۳) بستر ساز توسعه و ساخت تمدن اسلامی در عصر حاضر باشند. دیدگاه‌ها و نظریات مفصلی نسبت به نوجوان تراز انقلاب اسلامی و مسائل مرتبط با آن در سخنرانی‌های رهبر انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی نظام وجود دارد که تا کنون به صورت جامع و کامل مورد بررسی قرار نگرفته‌اند و در قالب یک الگوی یکپارچه ارائه نشده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر، از نوع کیفی^۴ است. پژوهش کیفی سعی بر آن دارد که با در نظر داشتن بافت و محیط، زمینه و موضوع به شیوه‌ای باز و اکتشافی، آواها و دیدگاه‌های متفاوت را بررسی نماید و درباره موضوع محوری پژوهش به کشف و درک عمیقی برسد و تصویری کلی از آن ارائه کند. در پژوهش‌های کیفی از روش‌های مختلفی استفاده می‌شود که هر کدام برای هدف خاصی استفاده می‌شود. با توجه به هدف پژوهش حاضر مبنی بر استخراج مولفه‌های توانمندساز روانشناختی از بیانات رهبر انقلاب و اسناد بالادستی، از روش تحلیل مضمون^۴ استفاده شده است.

1- Pearrow

2- Wagaman

3. Qualitative Research

4. Thematic Analysis

در روش تحلیل مضمون یک رویکرد در دسترس و از لحاظ نظری قابل انعطاف برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی است که داده‌ها را با جزئیات غنی به حداقل رسانده و توصیف می‌کند و جنبه‌های مختلف پژوهش را تفسیر و گزارشی از الگوهای (مضامین) موجود در داده‌ها ارائه می‌کند. در پژوهش حاضر، با توجه به هدف پژوهش، متن بیانات رهبر انقلاب آیت الله خامنه‌ای و بیانیه گام دوم انقلاب، سند چشم‌انداز بیست ساله نظام انقلاب اسلامی ایران، با روش تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفت.

پس از تحلیل محتوای اسناد بالادستی و بیانات رهبر انقلاب شاخص‌های بدست آمده در گفتمان رهبر انقلاب مفهوم‌پردازی گردید. برای مثال شاخص امید پس از استخراج از متون مورد بررسی در بیانات رهبر انقلاب مفهوم‌پردازی گردید. همچنین با توجه به تعریف بازه‌ی سنی نوجوان توسط انجمن روانشناسی آمریکا^۱ (۲۰۲۰) و برخی از روانشناسان معاصر، نوجوانی تا ۲۴ سالگی ادامه می‌یابد. این دیدگاه نوجوانی را به سه مرحله تقسیم می‌کند: نوجوانی اولیه، نوجوانی میانی و نوجوانی پایانی (یا نوجوانی سوم). این تقسیم‌بندی بر اساس تغییرات جسمی، روانی، اجتماعی و شناختی است که در این دوره رخ می‌دهد. بنابراین در تحلیل مضمون بیانات رهبر انقلاب علاوه بر در نظر گرفتن واژه نوجوان، واژه‌هایی که این بازه سنی را در فرهنگ ایرانی دربرمی‌گیرد از جمله دانشجو هم در نظر گرفته شده است.

یافته های پژوهش

بعد از تحلیل مضمون بیانات رهبر انقلاب آیت الله خامنه‌ای و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی به ۱۰ مضمون فراگیر مشتمل بر ۱. امیدمندی ۲. اراده‌مندی ۳. کنشگری انقلابی ۴. خودسازی فکری ۵. آگاهی به زمان ۶. علم‌آموزی ۷. عدالت‌ورزی ۸. خانواده محوری ۹. دین‌مداری و ۱۰. غیرت ملی دست پیدا کردیم.

جدول ۱. تجميع شاخص های ذکر شده در بیانات رهبری و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

مضمون پایه	مضمون سازمان دهنده	مضمون فراگیر
ایمان به نصرت الهی	دیدگاه توحیدی	امیدمندی
ایمان به "والعاقبه للمتقین"		
توکل		
شناخت ظرفیت ها	واقع بینی	
شناخت دستاوردهای گذشته		
شناخت نقاط قوت		
شناخت ضعفها		
نگاه خوشبینانه	بن بست شکنی	
جرئت ورزی		
ابتکار		
اقدام عقلانی		
اقدام جدی		
شناسایی نیروی خود	تکیه بر نیروی درونی	اراده‌مندی
سماجت بر محور ایمان		
کوشش برای استغناء خود		
پرتلاش بودن		
ثبات قدم در برابر حوادث تلخ	ایستادگی	
ایستادگی در برابر قلدران، زورگویان و ستمگران		
ایستادگی در برابر مشکلات تلخ		
کم هزینه و پرفایده	عاملیت	کنش‌گری انقلابی
اهل کارجمعی و تعاون		
عنصر خدمت‌رسان		
احساس مسئولیت		
نظم		
قدر موقعیت و امکانات را دانستن		

مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
حضور خودجوش، موثر و آگاهانه	نوع دوستی	
عدم تلخ‌گویی		
تحمل حرف مخالف		
بدون حس کینه و خشم		
دارای صبر و حلم		
رحما بینهم		
امر به شنیدن	توسعه فرهنگ تفکر	خودسازی فکری
امر به فکر کردن		
تفکر منطقی و منسجم	خردورزی	
پرسش‌گری و تفکر چرایی		
استفاده از قدرت تعقل		
تدبیر کردن		
آگاهی از تاریخ و عبرت گرفتن از آن	بهره‌گیری از گذشته	آگاهی به زمان
آشنایی با مفاخر ایرانی-اسلامی گذشته و الگوگیری از آنها		
توجه به بهره حساس کنونی	توجه به زمان حال	
تاریخ‌سازی		
آشنایی با وظیفه حساس کنونی		
استفاده حداکثری از فرصت موجود کنونی		
ترسیم افق روشن برای آینده	توجه به آینده	
مشخص کردن گامهای خود برای آینده		
معماری آینده		
خوب درس خواندن	روحیه دانش‌دوستی	علم‌آموزی
اهمیت به مطالعه		
اهمیت به پژوهش و پژوهش		
الگو بودن از لحاظ درسی		
سلامت فکری با خواندن کتابهای خوب و راهگشا	ارزیابی ورودی‌های علمی	

مضمون پایه	مضمون سازمان دهنده	مضمون فراگیر
کسب دانش سودمند		
حق جو	عدالت خواه	عدالت ورزی
مطالبه عدالت		
مبارزه با تبعیض و نابرابری		
مبارزه با ویژه خواری		
مبارزه با فقر		
فسادستیزی		
مبارزه با اشرافیگری		
استفاده از عقلانیت در عدالت سازی	عدالت ساز	
استفاده از معنویت در عدالت سازی		
تلاش در جهت کم کردن فاصله فقیر و غنی		
مدارا نکردن با ظالم	عدالت پرور	
همدلی با مظلوم		
کمک برای گرفتن حق مظلوم از ظالم		
رعایت عدالت در اجتماع		
وظایف فرزندی	وظیفه مداری در خانواده	خانواده محوری
آشنایی با وظایف زوجین		
آشنایی با وظایف والدینی		
انتقال فرهنگ جامعه از طریق خانواده	بهره برداری از کارکردهای خانواده	
کمال از طریق اصلاح روابط خانوادگی		
ترویج روحیه فرزندآوری		
تربیت نسل سالم در خانواده		
ایمان به خدا	تقویت باورها	دین مداری
ایمان به غیب		
ایمان به قیامت		
راستگویی	اخلاق اسلامی	

مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
پاکدامن	تمرکز بر اعمال دینی	
محاسبه نفس		
مبارزه با نفس		
نماز اول وقت و با توجه		
انس با قرآن		
انس با نهج‌البلاغه		
انس با صحیفه سجاده		
انس با دعا و نیایش		
توجه به مضامین دعا و مخاطب دعا	توجه به فرهنگ ایرانی	
آشنایی با موارث تاریخی		
توجه به خط و زبان		
قانون شناسی و پابندی به آن	عاملیت انقلاب اسلامی	غیرت ملی
دشمن شناسی		
وطن دوستی		
درک مفهوم انقلاب و مبانی آن		
مصالح کشور را به مصالح شخصی ترجیح دادن		
خودکفایی ملی (استقلال/خودباوری ملی/توانمندی ملی)		

۱. امیدمندی

دربرگیرنده سه مضمون سازمان‌دهنده دیدگاه توحیدی، واقع بینی و بن‌بست شکنی است. دیدگاه توحیدی خود دربرگیرنده سه مضمون پایه‌ای ایمان به نصرت الهی، ایمان به والعاقبه للمتقین و توکل است. ایشان در راستای امید به نصرت الهی می‌فرمایند: این وعده‌ی الهی است که: «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ». خدای متعال تأکید می‌کند که اگر او را نصرت کردید، شما را نصرت خواهد کرد. ممکن است در نگاه عادی و مبتنی بر محاسبات مادی، بعید به نظر بیاید؛ اما خیلی از چیزها بعید به نظر می‌آید و اتفاق افتاد. همچنین بیان می‌فرمایند: تقوا مایه‌ی این است که یک فرد یا یک جامعه،

۱- خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۳۳، صفحه: ۶۱

در هر میدانی که وارد می‌شود، موفق شود. «وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ»^۱؛ عاقبت این سیر عظیم تاریخی و جهانی، متعلق به متقین است. آخرت هم متعلق به متقین است. عاقبت همین دنیا هم متعلق به متقین است. امام اگر باتقوا نبود، در طول این مبارزه نمی‌توانست آن منش و شخصیتی را از خود بروز دهد که برای چنین حرکت عظیمی محور شود و کار به اینجا منتهی گردد. تقوای او، او را به اینجا رساند. تقوای او، او را حفظ کرد.^۲ هم چنین در زمینه واقع‌بینی می‌فرمایند: باید به عاقبت کار، امیدوارانه و واقع‌بینانه نگاه کرد، که یک نگاه واقع‌بینانه، امید به انسان خواهد بخشید.^۳ مضامین پایه‌ای شناخت ظرفیت‌ها، شناخت دستاوردهای گذشته، شناخت نقاط قوت و شناخت ضعف‌ها تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده واقع‌بینی است. بن بست شکنی مشتمل بر مضامین پایه‌ای نگاه خوشبینانه، جرات ورزی، ابتکار، اقدام عقلانی و اقدام جدی است.

۲.۱.۲. اراده‌مندی

از دو مضمون سازمان دهنده تکیه بر نیروی درونی و ایستادگی تشکیل شده است. شناسایی نیروی خود، سماجت بر محور ایمان، تلاش برای استغناء خود و پرتلاش بودن است. ایشان در بیانات خود می‌فرمایند: این مبارزه و مجاهدت، متوقف است بر یک نیروی درونی. آن کسی می‌تواند در میدان مبارزه بایستد که از آن نیروی درونی برخوردار باشد؛ آن‌وقت می‌تواند درست بفهمد و تشخیص بدهد و دنبال تشخیص حرکت بکند که آن عامل درونی در او فعال باشد و قوی بشود؛ آن عامل درونی ایمان است. همچنین ایستادگی؛ از مضامین پایه‌ای ثبات قدم در برابر حوادث تلخ، ایستادگی در برابر قلدران زورگویان و ستمگران، ایستادگی در برابر مشکلات تلخ تشکیل شده است. این‌ها شرافتهای حقیقی است. در مشخص کردن سلسله‌ی ارزشهای اسلامی، ما روی این ارزشها تکیه می‌کنیم. زن و مرد کازرونی، جوان کازرونی برای اینکه در منطق اسلام جزو اشراف به حساب بیایند و شریف محسوب بشوند روی این چیزها باید تکیه کنند: روی استقامت و ایستادگی و ثبات قدم بر آن سخن حقی که آن را شناخته‌اند و از آن پیروی کرده‌اند و به آن دل بسته‌اند.^۴ مضمون فراگیر کنش‌گری انقلابی از دو مضمون سازمان دهنده عاملیت و نועدوستی تشکیل شده است. عاملیت از

۱- اعراف، ۱۲۸

۲- خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۱۹، صفحه: ۲۲

۳- ۱۳۸۴/۱۱/۱۸

۴- ۱۳۸۷/۰۲/۱۶

مضامین پایه‌ای کم هزینه و پرفایده، اهل کار جمعی و تعاون، عنصر خدمت رسان، احساس مسئولیت، قدر موقعیت و امکانات را دانستن و حضور خودجوش موثر و آگاهانه تشکیل شده است. همچنین عدم تلخگویی، توانایی تحمل حرف مخالف، بدون حس کینه و خشم بودن، دارای صبر و حلم بودن و رحما بینهم پنج مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده نودوستی هستند. تولید یک نسلی... کم هزینه و پرفایده باشد؛ معلّم، نسلی این جوری را می‌خواهد تربیت کند.^۱ اگر می‌خواهید این جوان، یک جوان... دارای احساس مسئولیت نسبت به کشورش و ملتش و آینده‌اش باشد، امروز باید طرح صبرورت این کودک را به آن جوان اینجا طراحی کنید؛ حاضر داشته باشید^۲ مضمون فراگیر خودسازی فکری، مشتمل بر مضمون سازمان دهنده توسعه فرهنگ تفکر و خردورزی است. توسعه فرهنگ تفکر از دو مضمون پایه‌ای امر به شنیدن و امر به فکر کردن تشکیل شده است. همچنین تفکر منطقی و منسجم پرسشگری و تفکر چرایی استفاده از قدرت تعقل و تدبیر کردن مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده خردورزی هستند ایشان در قسمتی از بیانات خود گوشزد می‌نمایند: این شاخصها اینها است؛ حالا عمده‌هاش مفاهیم جریان‌ساز، در او مفاهیم جریان‌ساز و عمل‌ساز را تولید کنیم و به راه بیندازیم و زنده کنیم؛... اندیشه‌ورزی، یاد بگیرد فکر کند...^۳ مضمون فراگیر آگاهی به زمان از سه مضمون سازمان دهنده بهره‌گیری از گذشته توجه، به زمان حال و توجه به زمان آینده تشکیل شده است. بهره‌گیری از گذشته از مضامین پایه‌ای آگاهی از تاریخ و عبرت گرفتن از آن، آشنایی با مفاخر گذشته و الگوگیری از آنها تشکیل شده است. مضمون سازمان دهنده توجه به زمان حال از مضمون پایه‌ای توجه به برهه حساس کنونی، تاریخ سازی، آشنایی با وظیفه حساس کنونی و استفاده حداکثری از فرصت موجود تشکیل شده است. همچنین ترسیم افق روشن برای آینده، مشخص کردن گام‌های خود برای آینده و معماری آینده مضامین پایه‌ای تشکیل-دهنده توجه به آینده هستند. ایشان گوشزد می‌فرمایند: نسل جوان باید پیشرو باشد. برای نسل جوان - بخصوص نسل جوان دانشجو - بی تفاوتی و خونسردی جایز نیست. آن جوانی که به سرنوشت کشور نیندیشد و حوادث و خصوصتهایی را که نسبت به کشورش در دنیا سازماندهی می‌شود، نبیند و نسبت

۱. ۱۳۹۴/۰۲/۱۶

۲. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۲۷، صفحه: ۵۵

۳. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۳۸، صفحه: ۹

به آن‌ها نجو شد و نخر و شد، آن جوان لایق این نیست که نام جوان شهروند یک ملت انقلابی را روی خودش بگذارد.^۱

همچنین در جای دیگر بیان می‌دارند: یکی از علوم نافع، آگاهی از تجربه‌های ملی و افتخارات کشور و عبرت‌ها و درس‌های تاریخ است که این هم جزو علوم نافع است.^۲ مضمون محوری علم آموزی دربرگیرنده مضمون‌های روحیه دانش دوستی و توجه به ورودی علمی است. همچنین خوب درس خواندن اهمیت به مطالعه اهمیت و پژوهش و پژوهش و الگو بودن از لحاظ درسی چهار مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده روحیه دانش دوستی است. مضمون‌های پایه کسب دانش سودمند و سلامت فکری با خواندن کتاب‌های خوب و راهگشا تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده ارزیابی‌های ورودی‌های علمی است. عدالت ورزی از سه کد سازمان دهنده عدالت خواهی، عدالت سازی و عدالت پروری تشکیل شده است. مبارزه با اشرافی‌گری، فساد ستیزی مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده عدالت خواهی هستند همچنین استفاده از عقلانیت در عدالت سازی استفاده از معنویت در عدالت سازی و تلاش در جهت کم کردن فاصله فقیر و غنی سه مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده عدالت سازی هستند عدالت پروری از مضمون پایه‌ای رعایت عدالت در اجتماع کمک برای گرفتن حق مظلوم از ظالم همدلی با مظلوم و مدارا نکردن با ظالم تشکیل شده است

کد مضمون فراگیر خانواده محوری از دو مضمون سازمان دهنده وظایف در خانواده و آشنایی با کارکردهای خانواده و لزوم تشکیل آن تشکیل شده است وظایف فرزندی آشنایی با وظایف زوجینی آشنایی با وظایف والدینی انتقال فرهنگ جامعه از طریق خانواده کمال از طریق اصلاح روابط خانوادگی ترویج روحیه فرزندآوری و تربیت سالم در خانواده تشکیل شده است. مضمون فراگیر دین مداری از سه مضمون سازمان دهنده تقویت باورها اخلاق اسلامی و تمرکز بر اعمال دینی تشکیل شده است تقویت باورها از سه مضمون پایه‌ای ایمان به خدا ایمان به غیب و ایمان به قیامت تشکیل شده است همچنین راستگویی پاکدامنی محاسبه نفس و مبارزه با نفس ۴ مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده اخلاق اسلامی هستند همچنین نماز

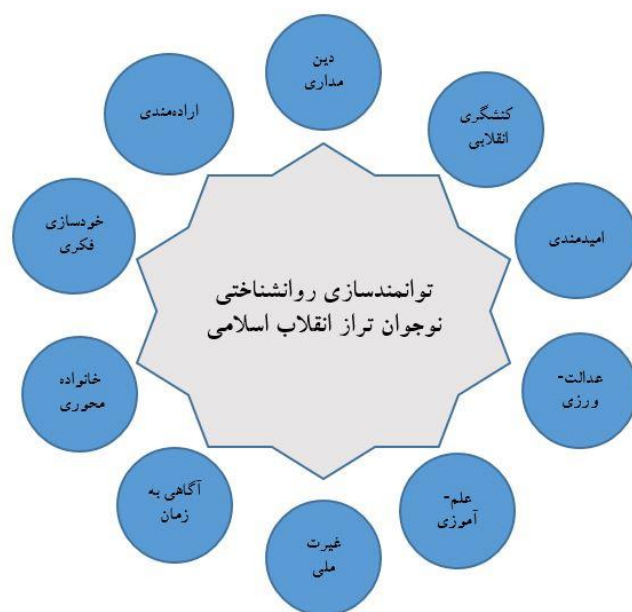
۱. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۱۱، صفحه: ۸۰

۲. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، بیانات، جلد: ۴۰، صفحه: ۹

اول وقت و با توجه انس با قرآن انس با نهج البلاغه انس با صحیفه سجادیه انس با دعا و نیایش توجه به مضامین دعا و مخاطب دعا مضامین تشکیل دهنده تمرکز بر اعمال دینی هستند مضمون مضمون فراگیر غیرت ملی از مضامین سازمان دهنده توجه به فرهنگ ایرانی و وطن دوستی تشکیل شده است آشنایی با موارث تاریخی توجه به خط و زبان قانون‌شناسی و پایبندی به آن سه مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده توجه به فرهنگ ایرانی هستند همچنین دشمن‌شناسی درک مفهوم انقلاب و مبانی آن مصالح کشور را به مصالح شخصی ترجیح دادن خودکفایی مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده وطن دوستی هستند.

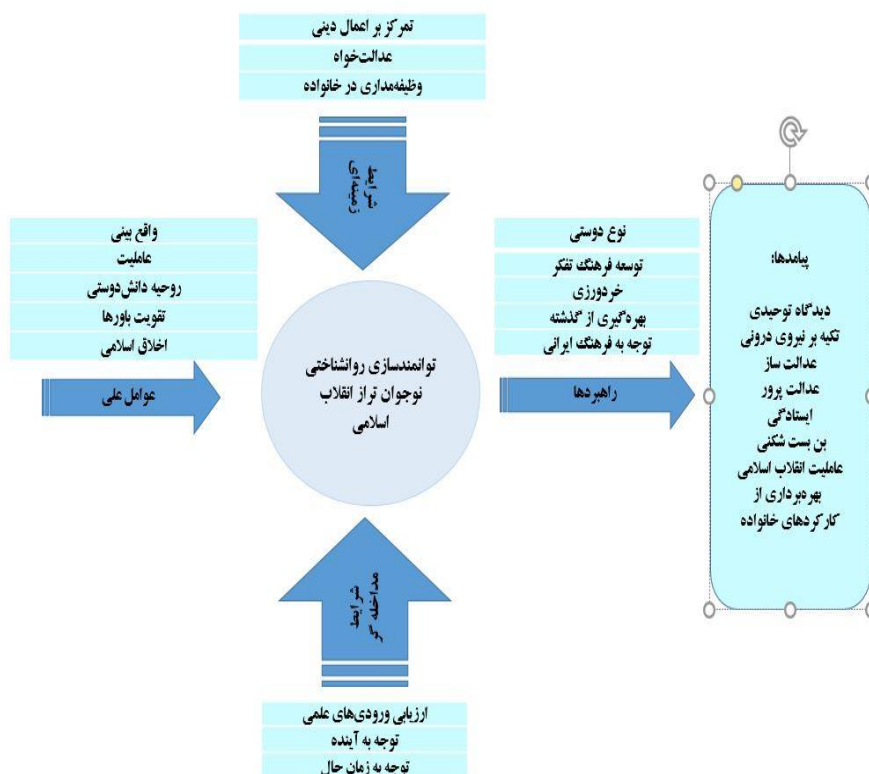
نتیجه‌گیری و پیشنهادها

بعد از تحلیل مضمون بیانات رهبر انقلاب آیت‌الله خامنه‌ای و اسناد بالادستی به ۱۰ مضمون فراگیر مشتمل بر ۱. امیدمندی ۲. اراده‌مندی ۳. کنشگری انقلابی ۴. خودسازی فکری ۵. آگاهی به زمان ۶. علم‌آموزی ۷. عدالت‌ورزی ۸. خانواده محوری ۹. دین‌مداری و ۱۰. غیرت ملی دست پیدا کردیم. به عبارتی برای توانمندسازی روانشناختی نوجوان بر مبنای تراز انقلاب اسلامی بر پرورش مضامین ذکر شده تمرکز گردد.

شکل ۱. مضامین هسته‌ای موثر بر توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب

در نهایت الگوی توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب مبتنی بر بیانات رهبر انقلاب و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی به شکل زیر تصویرسازی گردید.

شکل ۲. شرایط زمینه‌ای، علی، مداخله گر، راهنما و پیامدهای توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب اسلامی

بررسی مضامین فراگیر و سازمان‌دهنده الگو و بیان تمایز و شباهت‌های مضامین با ادبیات پژوهشی موجود در این راستا:

مضمون فراگیر اول که امیدمندی است خود از سه مضمون سازمان‌دهنده دیدگاه توحیدی، واقع‌بینی و بن‌بست‌شکنی تشکیل شده است. در ادبیات پژوهش مربوط واکاوی مفهوم امید اسنایدر پنج مؤلفه مورد تأکید قرار گرفته است که عبارت‌اند از: ۱- داشتن هدف ۲- قدرت راه‌یابی یا برنامه‌ریزی (تفکر گذرگاه) ۳- قدرت اراده (تفکر عامل) ۴- شناسایی موانع رسیدن به هدف ۵- قدرت صبر و پایداری. مفهوم سازی امید در ادبیات تراز انقلاب اسلامی فراتر از مفهوم‌پردازی‌های ذکر شده در ادبیات پژوهش امید است. اولین و شاید ریشه‌ای‌ترین تفاوت زاده نوع جهان‌بینی در ایجاد امید در فرد است. همانطور که در قسمت یافته‌های پژوهش ذکر شد؛ دیدگاه توحیدی، واقع‌بینی و بن‌بست‌شکنی پایه‌های اصلی امید در ادبیات تراز انقلاب اسلامی هست. دیدگاه توحیدی از سه مضمون فرعی ایمان به نصرت الهی، باور داشتن به آنکه عاقبت نیکو برای متقین هست و توکل به خالق هستی تشکیل شده است. این سه مولفه تنها با دیدگاه توحیدی در عقاید

نوجوان ریشه‌می‌پروراند. همچنین نقطه تمایز دوم در مفهوم‌پردازی امید در دیدگاه مقام معظم‌رهبری، تمایز بین امید واقعی و امید واهی است که در مولفه دوم و مضمون‌های فرعی آن نمود بیشتری را به خود اختصاص داده است. شناخت ظرفیت‌ها، شناخت دستاوردهای گذشته، شناخت نقاط قوت و شناخت نقاط ضعف زیر مضمون‌هایی هستند که مجهز کردن نوجوان به آنها لازمه دستیابی به واقع‌بینی است. همچنین در شکل ۲ عوامل علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای توانمندسازی روانشناختی نوجوان تراز انقلاب نشان داده شده است.

۲. اراده‌مندی: از دو مضمون سازمان‌دهنده تکیه بر نیروی درونی و ایستادگی تشکیل شده است. مزینا و (۲۰۲۳) معتقد است تقویت اراده در نوجوانان را می‌توان از طریق تعیین اهداف خاص، ارائه بازخورد و ترکیب آموزش نظری و عملی بدست آورد و این شاخصه نقش اساسی در توانمندسازی نوجوانان دارد. اراده، همانطور که داگن (۲۰۱۷) مطرح می‌کند، بر آرزوها و شکل‌گیری هویت نوجوانان تأثیر می‌گذارد، مشارکت آموزشی و برنامه‌ریزی آینده آنها را شکل می‌دهد و بر خودپنداره نوجوان در زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و همچنین پیگیری اهداف

آنها تأثیر می‌گذارد. همانطور که مرور ادبیات پژوهش بیانگر اهمیت شاخص اراده و تقویت آن در دوره نوجوانی است و این شاخص در دوران نوجوانی پتانسیل رشدی چشمگیری دارد. فصل تمایز اراده در منظر تراز انقلاب اسلامی با اراده در ادبیات علمی تأکید آن بر سماجت ب‌محور ایمان است که فرد در در ایدئولوژی انقلاب اسلامی از خودمحوری فراتر فته و بر طبق محور ایمان است که بر قصد خود پافشاری می‌کند و در واقع چون بر نیروی لایزال الهی تکیه می‌کند ایستادگی او در برابر قلدران و زورگویانی که به ظاهر در جایگاه قدرت قرار گرفته‌اند از جنس دیگری است و در نهایت اراده فرد تحت تأثیر اراده الهی قرار می‌گیرد و از کنترل ستمگران خارج می‌شود.

۳. مضمون فراگیر کنش‌گری انقلابی از دو مضمون سازمان‌دهنده عاملیت و نوع‌دوستی تشکیل شده است. کریستنس و کرشنر معتقدند؛ وقتی نوجوانان در مواجهه با مسائل اجتماعی که بر روی آنها موثر است موضع‌گیری جمعی و عمومی دارند، علاوه بر کنش‌گری اجتماعی مسیر رشد روانی، اجتماعی و سیاسی خود را هم طی می‌کنند (کریستنس و کرشنر ۲۰۱۱)^۱ بلارد و اذر (۲۰۱۶) کنش‌گری با شاخص‌های ذهنی عزت نفس، توانمندی و اعتماد به نفس و سلامت جسمانی مرتبط می‌داند. فن، ژائو و چن (۲۰۱۴) معتقدند تبعیض یا تعرض به منافع جمعی منجر به ایجاد هیجان خشم می‌شود که ابراز آن در بستر اجتماعی موجب برانگیختن کنش‌گری اعضای جامعه می‌شود. در مولفه کنش‌گری بار دیگر دیدگاه رشدی که انقلاب اسلامی بر آن بنا شده است؛ به چشم می‌خورد و در واقع رشد و تعالی انسان را نه در رفاه‌زدگی و خودمحوری بلکه در بستر استفاده بهینه و حداقلی از امکانات و بازدهی حداکثری و خدمت به دیگران و کسب اخلاق جمعی می‌داند. این روحیه کارگروهی و جمع‌گرایی با خط قرمز رحما بینهم تأکید بر آن دارد که رفتار فرد در مقابل دایره ایمان‌آوردندگان توأم با عطف و مهربانی و سعه‌صدر همراه است. مضمون فراگیر خودسازی فکری، مشتمل بر مضمون سازمان‌دهنده توسعه فرهنگ تفکر و خردورزی است. پور علی (۱۴۰۰) خوب دیدن و خوب شنیدن را دو گام اول در شکل‌گیری تفکر صحیح از منظر روایات اسلامی بیان می‌کند. ذاکر (۱۴۰۲) مجهز نمودن کودکان و نوجوانان را به نحوه استدلال و استنتاج نمودن صحیح را زیربنای تقویت و رشد فرآیند تفکر در این رده‌های سنی می‌داند. هم‌چنین گوش دادن فعال را پیش‌نیاز پرورش تفکر انتقادی بیان می‌کند. هم‌چنین کار و وفسکی در مقاله دیگر خود با کوینگ،

1 -Christens, Kirshner

هان و گیو (۲۰۲۰) شکل‌گیری و رشد فرآیندهای فکری را به مفاهیم خودباوری، و هویت فرد گره می‌زنند.

مضمون فراگیر آگاهی به زمان از سه مضمون سازمان دهنده بهره‌گیری از گذشته، توجه به زمان حال و توجه به زمان آینده تشکیل شده است. درک تاریخ گذشته برای جنبه‌های مختلف جامعه، از جمله آموزش، کار اجتماعی و توسعه فرهنگی بسیار مهم است. دانش تاریخی نه تنها دیدگاه‌های فردی را غنی می‌کند بلکه هویت‌های جمعی را تقویت می‌کند و تاب‌آوری نوجوان را بالا می‌برد و به آنها کمک می‌کند تا اهمیت رویدادهای گذشته در شکل‌گیری جامعه معاصر را درک کنند (یسران، تاتی، ۲۰۲۴). زارع و وقوفی (۱۳۹۹) بیان می‌کنند؛ در دیدگاه حضرت امام (ره) آینده، ساختنی است. به نظر می‌رسد با توجه به گنجینه غنی تاریخ اسلام و ایران از حوادث عبرت‌آموز و وجود اسطوره‌ها و قهرمانان ملی و مذهبی، استفاده از این پتانسیل در انتقال ارزش‌ها و مفاهیم و چارچوب‌های تراز انقلاب اسلامی به نسل نوجوان مثمر ثمر واقع می‌شود. وجه به زمان حال به عنوان یک پایه حیاتی برای ساختن آینده بهتر از اصول کلی معماری آینده است، زیرا درسهای آموخته شده و از تجربیات گذشته با تمرکز بر زمان حال و مدیریت شرایط فعلی می‌تواند پتانسیل پیشرفت‌های آینده را در رقم بزند. دیدگاه ساتاپسی (۲۰۲۱) اهمیت اقدامات فعلی در شکل‌گیری نتایج آینده را برجسته می‌کند (آنیما و ساتاپسی، ۲۰۲۱). به عبارتی بهبود وضعیت فعلی آینده را تقویت می‌کند. با تمرکز بر شکل‌دهی آینده مطلوب و مورد نظر در زمان حال، انسانها می‌توانند نقص‌ها را به سمت کمال هدایت کنند و زندگی بهتری را با پیشرفت در طول زمان تضمین کنند (پالری، ۲۰۲۲). مضمون محوری علم‌آموزی دربرگیرنده مضمون‌های روحیه دانش دوستی و توجه به ورودی علمی است. همچنین خوب درس خواندن اهمیت به مطالعه اهمیت و پژوهش و پژوهش و الگو بودن از لحاظ درسی چهار مضمون پایه‌ای تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده روحیه دانش دوستی است. مضمون‌های پایه کسب دانش سودمند و سلامت فکری با خواندن کتاب‌های خوب و راهگشا تشکیل دهنده مضمون سازمان دهنده ارزیابی‌های ورودی‌های علمی است. نوجوانی یک دوره حیاتی برای یادگیری است که با رشد قابل توجه مغز، به ویژه در عملکردهای شناختی مشخص می‌شود. این مرحله باعث افزایش انعطاف‌پذیری می‌شود و آن را به زمان بهینه برای مشارکت آموزشی تبدیل می‌کند (فهرمن، ۲۰۱۷). عدالت ورزی از سه کد سازمان دهنده عدالت خواهی، عدالت سازی

و عدالت‌پروری تشکیل شده است. مبارزه با اشرافی‌گری، فساد ستیزی مضمون‌های پایه‌ای تشکیل دهنده عدالت خواهی هستند. بررسی مفهوم عدالت در بیانات رهبر انقلاب بیانگر آن است که این مفهوم به صورت گام به گام در افراد رشد می‌کند که در ابتدا با نمودهایی همچون مبارزه با اشرافی‌گری و فساد ستیزی این مفهوم جوانه می‌زند و در مرحله بعد که فرد از لحاظ عقلانی و معنوی به پختگی مطلوب رسید با استفاده از این دو ابزار، با تلاش در کم کردن فاصله بین فقیر و غنی تکلیف مرحله قبل را به صورت عملی به منصف ظهور می‌رساند و در نهایت با پروراندن جوانه عدالت که هم‌اکنون نمود پیدا کرده است در پرورش مفهوم عدالت تلاش خود را به حد اکمل می‌رساند. یوسفی (۱۳۹۷) بیان می‌کند قوانین و مقررات، مطالبه‌گری، باورهای دینی، همکاری و مشارکت اجتماعی، رسانه، نظارت همگانی و نظارت به عنوان پیشران‌های کلیدی که کمترین اثرپذیری، و بیشترین تاثیرگذاری را در سیستم تحقق عدالت اجتماعی در گام دوم انقلاب را دارند، معرفی می‌کند. مضمون فراگیر خانواده محوری از دو مضمون سازمان دهانده وظایف در خانواده و آشنایی با کارکردهای خانواده و لزوم تشکیل آن تشکیل شده است. وظایف فرزندی آشنایی با وظایف زوجینی آشنایی با وظایف والدینی انتقال فرهنگ جامعه از طریق خانواده کمال از طریق اصلاح روابط خانوادگی ترویج روحیه فرزندآوری و تربیت سالم در خانواده تشکیل شده است. ترسیا و همکاران (۲۰۲۲) تصریح می‌کنند؛ آماده سازی نوجوانان برای ایفای نقش در خانواده برای رشد آنها و سلامت کلی پویایی خانواده بسیار مهم است. خانواده ها به عنوان زمینه اصلی برای نوجوانان برای یادگیری ارزش ها، مسئولیت ها و مهارت های اجتماعی لازم برای بزرگسالی عمل می کنند و همچنین نوجوانان را برای به عهده گرفتن نقش های خانوادگی، شغلی و اجتماعی آماده می سازد. این آماده سازی شامل رشد و پرورش عملکرد نوجوان در عرصه های مختلفی است که به بیان دیگر انتقال آنها از کودکی به بزرگسالی را شکل می دهد. همچنین فرامرزبانی و قاسمیانی (۱۴۰۳) خانواده محوری را یکی از عوامل تاثیرگذار بر تقویت دینداری می دانند.

مضمون فراگیر دین مداری از سه مضمون سازمان دهنده تقویت باورها اخلاق اسلامی و تمرکز بر اعمال دینی تشکیل شده است. تقویت دینداری در نوجوانان برای رشد اخلاقی، روابط اجتماعی و رفاه کلی آنها بسیار مهم است. سطوح بالاتر دینداری می تواند منجر به نتایج مثبت مانند کاهش

دوستی های سمی و افزایش سواد اخلاقی شود. تقویت دینداری در نوجوانان می تواند از طریق افزایش مشارکت در اجتماعات و گردهمایی های مذهبی حاصل شود که دسترسی به منابع اجتماعی و ایدئولوژیک را فراهم می کند و در نهایت به توسعه فردی آنها کمک مثبت می کند (کچ، فلوریست، ۲۰۲۴). مضمون فراگیر غیرت ملی از مضامین سازمان دهنده توجه به فرهنگ ایرانی و وطن دوستی تشکیل شده است. برلت (۲۰۰۰) معتقد است هویت ملی در دوران کودکی و نوجوانی به طور قابل توجهی توسعه می یابد و تحت تأثیر تغییرات شناختی و زمینه های فرهنگی اجتماعی، قرار می گیرد و مفهوم اشتیاق ملی را پرورش می دهد.

در مجموع آنچه از یافته های پژوهش دریافت می شود آن است که چارچوب انقلاب اسلامی دارای پتانسیل غنی برای تدوین الگو در زمینه تربیت و توانمندسازی نوجوان در تراز انقلاب اسلامی است. همچنین جهت گیری، کارایی و اثربخشی نوجوان توانمند در تراز انقلاب اسلامی به عنوان عنصری که در آینده سکاندار انقلاب اسلامی خواهد بود؛ از جمله دغدغه های رهبر انقلاب اسلامی بوده است؛ آیت الله خامنه ای در اهمیت توجه به برهه نوجوانی گوشزد می فرماید که: شخصیت های عظیم تاریخ، غالباً از دوران جوانی، بلکه نوجوانی، برخی از خصوصیات را با خود به همراه داشته اند و یا بوجود آورده اند.^۱ سن بلوغ برخلاف تصور رایج، نه سن ازدواج که سن بلوغ فردی و دارا شدن شخصیت حقوقی و پذیرفتن مسئولیت اجتماعی است. در این سن که پایه ای ترین و اساسی ترین دوران ساختن و ساخته شدن است، هم به استقلال و هم به عنوان مقدمه آینده و مرحله ای از مراحل آمادگی برای فردا، جوان و نوجوان دارای احکام، مسائل و حالات ویژه ای است که انظر جامعه شناسی و روانشناسی باید به طور دقیق مورد تامل قرار گیرد.^۲ با توجه به موارد مطرح شده، تکامل الگوی ارائه شده چه از لحاظ نظری و چه از حیث کارهای پژوهشی تجربی و بررسی تجربه زیسته نوجوانان مثرثمر و ضروری به نظر می رسد.

۱. بیانات آیت الله خامنه ای در دیدار جمعی از دانش آموزان و دانشجویان، ۱۳۷۷/۸/۱۲.

۲. پیام به مجمع بررسی مسائل جوان و نوجوان در انقلاب اسلامی، ۱۳۶۶/۳/۱۹.

فهرست منابع

- ابراهیمی مقدم، ندا؛ درانی، کمال (۱۳۹۷). تحلیل تئولوژیک مهارت های اجتماعی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. مدیریت فرهنگ سازمانی، ۱۶(۲)، ۲۸۳-۳۰۴.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=356313>
- اسماعیلی، محبوبه؛ کاوسی، اسماعیل؛ قیومی، عباسعلی (۱۴۰۱). آینده پژوهی تربیت فرهنگی نوجوانان براساس آموزه‌های دینی نهج البلاغه. آینده پژوهی مدیریت، ۳۳، شماره ۱. پی‌اپی doi: -. (128), 10.30495/jmfr.2022.20261
- افشار کهن، جواد، بلالی، اسماعیل، واعظ زاده، ساجده. (۱۳۹۸). آینده پژوهی تغییرات اجتماعی خانواده (ارائه یک مدل نظری ترکیبی مطالعات و پژوهشات اجتماعی در ایران). doi: 793-818, 8(4), 10.22059/jisr.2019.271819.792
- آیت مهر، فاطمه؛ خالقی، محمد؛ محمدخانی، شهرام؛ غیاثی، حامد (۱۳۹۴). بررسی اثر آموزش بسته‌ی توانمندسازی نوجوانان در پیشگیری از رفتارهای پرخطر در نوجوانان کار و خیابان. فصلنامه علمی پژوهشی مددکاری اجتماعی بیانیه گام دوم انقلاب (۱۳۹۷)
- پیرزاده، پریسا؛ زنده طلب حمیدرضا؛ زارع، مسعود؛ بهنام و شانی، حمیدرضا (۱۴۰۰). تأثیر مداخله مبتنی بر الگوی توانمندسازی خانواده‌محور بر رفتارهای ارتقا دهنده سلامت در نوجوانان دختر. نوید جعفری عمار، کریمی فریبا. سیاست گذاری حرفه ای در نظام آموزشی در هزاره سوم با تاکید بر مبحث آینده پژوهی. شباک. (۱۳۹۶ | 10(3); cited 2022August25]; ۴۵-۵۶.
- جهان‌بین، فرزاد (۱۳۹۱). مولفه های کلیدی در ساخت جامعه تراز انقلاب اسلامی. پژوهش های انقلاب اسلامی، ۱(۳)، ۱۳۴-۱۱۵. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=242669>
- حسین زاده خانمیری بهناز، ستاری سفیدان جدید کاظم، یزدانی مطلق منیره، آهنگر احد. تأثیر توانمندسازی مبتنی بر سلامت جنسی روی رفتارهای پرخطر و بهبود خویشن داری جنسی نوجوانان دختر واجد سرپرست ناکارآمد بهزیستی استان آذربایجان شرقی. آسیب شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده. ۱۳۹۹؛ ۶(۱): ۲۳-۴۴
- خان آبادی، مهدی؛ چوبداری، عسگر (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش والدین آدلری (گام) بر کاهش تعارضات مادر - فرزندی در نوجوانان دختر. روانشناسی افراد استثنایی، ۱۱(۴۲).
- خسروجردی، زهرا؛ حیدری، محمود؛ قنبری، سعید؛ و پاکدامن، شهلا (۱۳۹۹). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه‌ی ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان. روان‌شناسی کاربردی، ۱۴(۳)، ۲۴۳

خلیلی دوآبی مهشید، گودرزی کورش، روزبهانی مهدی، کریمی جواد. مقایسه اثربخشی امیددرمانی و روان درمانی شناختی - رفتاری بر افسردگی دانش آموزان دختران نوجوان. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت. ۱۴۰۰؛ ۵(۲)

رضایت، غلامحسین، قلی‌زاده، عیسی. (۱۴۰۰). الگوی شایستگی اعضای هیئت علمی دانشگاه تراز انقلاب اسلامی. مدیریت در دانشگاه اسلامی 10(22), 304-324. doi: 10.22034/miu.2022.115

ریگی کوته، موسی و مهدی نژاد، ولی و شیرازی، محمود، ۱۳۹۹، تاثیر توانمند سازی بر اساس مهارت های زندگی بر خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی در میان نوجوانان استفاده افراطی از شبکه های اجتماعی
زارع ساری، علیرضا وقوفی، امید. (۱۳۹۹). آینده اندیشی از منظر امام خمینی (ره). (آینده پژوهی انقلاب اسلامی

زری مقدم زهرا، داوودی حسین، غفاری خلیل، جمیلیان حمیدرضا. اثربخشی آموزش خودمراقبتی روانی بر سلامت روان و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه دوم. مجله دانشگاه علوم پزشکی اراک. ۱۴۰۰؛ ۲۴(۱): ۱۶۷-۱۵۰

زری مقدم زهرا، داوودی حسین، غفاری خلیل، جمیلیان حمیدرضا. اثربخشی آموزش خودمراقبتی روانی بر سلامت روان و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه دوم. مجله دانشگاه علوم پزشکی اراک. ۱۴۰۰؛ ۲۴(۱): ۱۶۷-۱۵۰

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰)

سند چشم‌انداز بیست ساله نظام انقلاب اسلامی ایران (۱۳۸۲)

سند سیاست‌های کلی اشتغال (۱۳۹۰)

سند سیاست‌های کلی خانواده (۱۳۹۵)

سند سیاست‌های کلی ششم توسعه (۱۳۹۴)

سند ملی سیاست‌های علم و فناوری (۱۳۹۳)

سند ملی سیاست‌های کلی جمعیت (۱۳۹۳)

سند ملی سیاست‌های کلی نظام در امور «ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران (۱۳۸۹)

سید هاشمی، سید قاسم، فریدیان، کبری، محمودی، حجت، حسین زاده خانمیری، بهناز، احمدپور محله، المیرا، اعزازی، مهتری، اعظمی، ابراهیم. (۱۳۹۹). فضای سایبری و گرایش به اعتیاد در نوجوانان: نقش محوری قلدری/قربانی شدن سایبری و بدتنظیمی روان‌شناختی. مطالعات روانشناختی، ۱۶(۳)، ۱۱۹-۱۳۴. doi: 10.22051/psy.2020.28022.2009

شرقی، مریم (۱۳۸۱)، جوان و بحران هویت، چاپ سوم، تهران: انتشارات سروش.

صحراپیان، مریم؛ صلحی، مهناز؛ حقانی، حمید (۱۳۹۱). تاثیر مدل توانمندسازی بلوم در ارتقاء مهارت‌های زندگی دانش آموزان دختر پایه سوم دبیرستان شهرستان جهرم. Journal of Research and Health, 2(1), 9-18.

طهرانی مقدم، مهدیه؛ شاکرمی، امین؛ پورعباسی، عطاله (۱۳۹۷). ملاحظات توانمندسازی نوجوانان در حوزه مفاهیم مرتبط با بلوغ از منظر آموزه‌های دینی و فرهنگی. طب و تزکیه، ۲۷(ویژنامه علوم انسانی سلامت)، ۱۲-۲۲.

علی محمدی، غ.، و جباری، ن.، و نیازآذری، ک. (۱۳۹۸). توانمندسازی حرفه‌ای معلمان در چشم انداز آینده و ارائه مدل. نوآوری‌های آموزشی، ۱۸(۶۹)، ۷-۳۲.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=501787>

عیوضی، محمد رحیم؛ کشاورز ترک، عین‌الله (۲۰۱۴). نظام برنامه ریزی فرهنگی شده در انقلاب اسلامی با رویکرد آینده پژوهی. پژوهشنامه انقلاب اسلامی، ۳(۹)، ۱-۲۲.

فرامرزبانی، سعید، & قاسمی، معصومه. (۱۴۰۳). شناسایی راهبرد رسانه در تقویت دینداری. آینده پژوهی انقلاب اسلامی.

فیروزفر، فهیمه؛ زم، فاطمه؛ و منصوری، الهام؛ و ولی زیبایی، خدیجه (۱۳۹۶). پیش درآمدی بر ادبیات مفهومی توانمندسازی روانی اجتماعی. رویش روانشناسی، ۶(۲) (پیاپی ۱۹)، ۱۸۹-۲۰۶.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=308089>

قلی‌زاده زاوشتی، مهدی؛ ملاحسنی، نعیمه؛ اسماعیل پور، علی؛ عرب بافرانی، محمدرضا. (۱۴۰۱). طراحی مدل آینده‌نگاری راهبردی به منظور پیاده‌سازی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی. آینده پژوهی انقلاب اسلامی- 11، 3(4) , 44. 1(3), 87-110.

محقق، صدیقه، شریفی، فاطمه. (۱۴۰۰). نقش خانواده تراز انقلاب اسلامی در معنویت‌گرایی جامعه بین الملل . Journal of Al-Mustafa International University, 4(1), 57-91.

محمدی، عبدالله، قدم پور، عزت‌اله، میردردی‌کوند، فضل‌الله، سپهوندی، محمدعلی. (۱۳۹۹). تدوین مدل علی رابطه میان چشم‌انداز زمان آینده و خودتنظیمی بلندمدت با تحول شغلی؛ تلویحاتی درباره مشاوره روان‌شناختی با والدین دارای فرزند نوجوان. مشاوره و روان درمانی خانواده، ۱۰(۲)، ۱۹۷-۲۲۸.

نجفی، محمود، بابایی، جلال، رضایی، علی محمد. (۱۳۹۷). پیش‌بینی قلدری بر اساس مؤلفه‌های تحول مثبت نوجوانی و رضایت از زندگی در نوجوانان. پژوهش نامه روانشناسی مثبت، ۳(۳)، ۳۳-۴۶. doi: 10.22108/ppls.2018.104024.1125

یوسفی خرایم، محمد. (۱۳۹۷). پیشران‌های تحقق عدالت اجتماعی به عنوان یکی از محورهای بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ایران. مدیریت راهبردی و آینده‌پژوهی، ۱(شماره ۲)، ۲۹۳-۳۱۳.

Afonso, Pacheco, de, Campos, Neto., Elizete, Veadrigo, Irber., Gary, Corrêa, de, Oliveira., Guilherme, Mallmann, dos, Santos., Henrique, Minuzzi, Ramborger., José, Leandro, Martins, Cardoso., José, Luís, Espíndola., Luana, dos, Santos, Rodrigues, Espíndola., Lúcio, Eduardo, Teixeira., Milton, Fabrício, Gomes, de, Oliveira., Rafael,

- Nora, Júnior., Rogério, Giordani. (2024). 4. A influência do passado nas mudanças sociais contemporâneas. doi: 10.69849/revistaft/ch10202409141648
- American Psychological Association (APA). (2020). **The Psychology of Adolescence**.
- Ana, Slavkovic. (2022). 6. Raising adolescents in the family. Sintez, doi: 10.5937/sintezel1-36762
- Avery, C., & Lewis, M. (2023). Emerging adolescence: current status and potential advances in bioarchaeology. *Bioarchaeology International*.
- Ballard, P. J., & Ozer, E. J. (2016). The implications of youth activism for health and well-being. *Contemporary youth activism: Advancing social justice in the United States*, 223-244.
- Batista, T., Johnson, A., & Friedmann, L. B. (2018). The effects of youth empowerment programs on the psychological empowerment of young people aging out of foster care. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 9(4), 531-549
- Blanca, M. J., Ferragut, M., Ortiz-Tallo, M., & Bendayan, R. (2018). Life satisfaction and character strengths in Spanish early adolescents. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 19(5), 1247–1260. <https://doi.org/10.1007/s10902-017-9865-y>
- Christens, B. D., & Kirshner, B. (2011). Taking stock of youth organizing: An interdisciplinary
- Christens, B.D., Peterson, C.H. & Speer, P.W. (2014) Psychological empowerment in adulthood. In: Gullotta, T.P. & Bloom, M.(Eds.) *Encyclopedia of primary prevention and health promotion*. Boston, MA: Springer, pp. 1766–1776.
- correlation in Weibo. *PLoS ONE* 9(10), e110184. doi: 10.1371/journal.pone.0110184
- Eisman, A. B., Zimmerman, M. A., Kruger, D., Reischl, T. M., Miller, A. L., Franzen, S. P., & Morrel-Samuels, S. (2016). Psychological empowerment among urban youth: Measurement model and associations with youth outcomes. *American journal of community psychology*, 58(3-4), 410-421.
- Fan, R., Zhao, J., Chen, Y., & Xu, K. (2014). Anger is more influential than joy: Sentiment
- Ghorbani, A., Jomenia, S. (2018). The Role of Social Factors (Family, School, Peer Group) in Socialization of Students in Golestan Province. *Journal of Applied Sociology*, 29(2), 113-128. doi: 10.22108/jas.2018.100602.1013
- H., Norkulov. (2023). 2. Social Factors of Preparing Adolescents for Family Life During Globalization. *Бюллетень науки и практики*, doi: 10.33619/2414-2948/88/48
- Hadiyani, W., & Sugianti, N. (2021). Empowerment Program Toward Risk Behaviour Among Adolescent. *KnE Life Sciences*, 181-188.

Havalchack, A., Roller White, C., & O'Brien, K. (2008). The Casey Young Adult Survey: Findings over three years (pp. 1–12). Seattle, WA: Casey Family Programs.

Itzhaky, H., Zanbar, L., Levy, D. & Schwartz, C. (2015) The contribution of personal and community resources to well-being and sense of belonging to the community among community activists. *The British Journal of Social Work*, 45(6), 1678–1698. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct176>.

Jet, Buenconsejo., Jesus, Alfonso, Daep, Datu. (2023). 3. Mere religiosity is not enough! Spirituality strengthens the relations between religiosity and positive youth development.. *Journal of Research on Adolescence*, doi: 10.1111/jora.12878

Jet, Buenconsejo., Jesus, Alfonso, Daep, Datu. (2023). 3. Mere religiosity is not enough! Spirituality strengthens the relations between religiosity and positive youth development.. *Journal of Research on Adolescence*, doi: 10.1111/jora.12878

Lardier, D.T. Jr (2019) Substance use among urban youth of color: Exploring the role of community-based predictors, ethnic identity, and intrapersonal psychological empowerment. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 25(1), 91. <https://doi.org/10.1037/cdp0000237>.

Lardier, D.T. Jr (2019) Substance use among urban youth of color: Exploring the role of community-based predictors, ethnic identity, and intrapersonal psychological empowerment. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 25(1), 91. <https://doi.org/10.1037/cdp0000237>.

Lardier, D.T., Opara, I., Garcia-Reid, P. & Reid, R.J. (2020) The mediating role of ethnic identity and social justice orientation between community civic participation, psychological sense of community, and dimensions of psychological empowerment among adolescents of color. *The Urban Review*, 1–21. <https://doi.org/10.1007/s11256-020-00573-z>.

Lerner, R. M., Lerner, J. V., Almerigi, J. B., Theokas, C., Phelps, E., Gestsdottir, S., ... Simpson, I. (2005). Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents: Findings from the first wave of the 4-H Study of Positive Youth Development. *The Journal of Early*

Marcin, Czech., Alamat, Florist. (2024). 4. Religious involvement in adolescence. doi: 10.1016/b978-0-323-96023-6.00002-6

Michael Bakal, Maureen Lahiff, Julianna Deardorff, Development of a psychological empowerment measure for youth in rural Guatemala, *Health Promotion International*, Volume 37, Issue 2, April 2022, daab141, <https://doi.org/10.1093/heapro/daab141>

Moody, K. A., Childs, J. C., & Sepples, S. B. (2003). Intervening with at-risk youth: Evaluation of the youth empowerment and support program. *Pediatric nursing*, 29(4),

- Muhammed, Şahbaz., Behlül, Tokur. (2023). 1. Just World Belief and Religiosity in Adolescents. doi: 10.55709/tsbsbildirilerdergisi.346
- Nurul, Fauziah, Yusran*., Andi, Dewi, Riag, Tati. (2024). 5. Urgensi Kesadaran Sejarah Bagi Peserta Didik. JIM (Jurnal Ilmiah Mahasiswa Pendidikan Sejarah), doi: 10.24815/jimps.v9i2.30382
- Pearrow, M. M. (2008). A critical examination of an urban-based youth empowerment strategy: The teen empowerment program. *Journal of Community Practice*, 16(4), 509-525
- perspective [Special Issue]. *New Directions for Child and Adolescent Development*, Powell, K. G., Peterson, N. A., Treitler, P. C., Lardier Jr, D. T., Rashid, M., & Reid, R. J. (2021). Measuring Youth Empowerment: An Item Response Theory Analysis of the Sociopolitical Control Scale for Youth. *American Journal of Community Psychology*.
- Prabhakaran, Paleri. (2022). 4. Present Imperfect: Future Perfect. doi: 10.1007/978-981-16-8293-3_34
- Rappaport, Julian, (1984), *Studies in empowerment: Introduction to the issue. Prevention in human services*, 3, pg. 1-7.
- Ravi, P., Pandey., Purnima, Awasthi., Pramod, Kumar., Abhishek, Singh., Tanya, Sharma., Deepak, Kumar. (2023). 2. Social Justice among Adolescents and Rural Community: A Psycho-Social Perspective. *Mind and society*, doi: 10.56011/mind-mri-122-20232.
- Ravi, P., Pandey., Purnima, Awasthi., Pramod, Kumar., Abhishek, Singh., Tanya, Sharma., Deepak, Kumar. (2023). 2. Social Justice among Adolescents and Rural Community: A Psycho-Social Perspective. *Mind and society*, doi: 10.56011/mind-mri-122-20232
- Shane, B., Duggan. (2017). 6. Willfulness and Aspirations for Young Women in Australian High Stakes Curriculum. *Critical Questions in Education*,
- Sudibyo, Sudibyo. (2022). 4. Nilai Kepahlawanan, Sastra Sejarah, dan Pembelajaran Sastra. *Jurnal Pembelajaran Sastra*, doi: 10.51543/hiskimalang.v3i1.48
- Tang, X., Li, Y., Duan, W., Mu, W., & Cheng, X. (2019). Character strengths lead to satisfactory educational outcomes through strength use: A longitudinal analysis. *Frontiers in psychology*, 10, 1829
- Ulil, Azmi., Ainul, Yaqin., Saifuddin, Saifuddin. (2024). 1. Religiusitas dan Toxic Friendship di Kalangan Peserta Didik. *Islamika : Jurnal Keislaman dan Ilmu Pendidikan*, doi: 10.36088/islamika.v6i4.5325
- V., N., Mezinov. (2023). 1. The influence of strong-willed qualities of adolescents on the achievement of sports success. *Психология образования в поликультурном пространстве*, doi: 10.24888/2073-8439-2023-61-1-102-110

- Wagaman, M. A. (2011). Social empathy as a framework for adolescent empowerment. *Journal of Social Service Research*, 37(3), 278-293.
- Wagner, L., & Gander, F., Proyer, R., & Ruch, W. (2019). Character strengths and PERMA: Investigating the relationships of character strengths with a multidimensional framework of well-being. *Applied Research in Quality of Life*
- Yarcheski, A., & Mahon, N. E. (2016). Meta-analyses of predictors of hope in adolescents. *Western journal of nursing research*, 38(3), 345-368.
- Yoan, Agnes, Theresia., Ester, Inung, Sylvia., Gad, Datak. (2022). 1. Family care and reproductions health for teens: Applying 8 family functions during the transition growth. *GHMJ (Global Health Management Journal)*, doi: 10.35898/ghmj-52942
- Zimmerman, L. A., Li, M., Moreau, C., Wilopo, S., & Blum, R. (2019). Measuring agency as a dimension of empowerment among young adolescents globally; findings from the Global Early Adolescent Study. *SSM-population health*, 8.
- Zimmerman, M.A. (1995) Psychological empowerment: Issues and illustrations. *American Journal of Community Psychology*, 23 <https://doi.org/10.1007/bf02506983>.
- Zimmerman, M.A. (2000) Empowerment theory: Psychological, organizational, and community levels of analysis. In: Rappaport, J. & Seidman, E. (Eds.) *Handbook of community psychology*. New York, NY: Pl

منابع فارسی به انگلیسی:

- ebbranpanimi moghodom, nada; darani, kamal (1397). tahlil teleologic macpehert cpehei ejtemaei dar sand tahval bonyadin amuzesh ve prorsh. *madirit fareang sazmani*, 16(2), 283-304. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=356313> esmaeili, mohbubeh; kavasi, esmaeel; ghiomi, ebasali (1401). ayandeh pazhveyi tarbit fareangi nojavanan barasas amuzemantacpehei dini nahaj albelagheh. *ayandeh pazhveyi madirit33, shmareh 1 peyapi 128*), -. doi: 10.30495/jmfr.2022.20261 afshar konpan, javad, belali, esmaeel, vaez zadeh, sajodeh. (1398). *ayandehpazhveyi taghirat ejtemaei khanavadeh (araeh yek madel nazari tarkibi. motaleat ve pajooshat ejtemaei dar iran*, 8(4), 793-818. doi: 10.22059/jisr.2019.271819.792
- Ayatmehar, fatemeh; khalghi, mahmad; mahmadkhani, sheharam; ghiasi, hamad (1394). barresi asar amuzesh bastehye tavanmandsazi nojavanan dar pishgiri az raftarehayeh porkhatar dar nojavanan kar ve khyaban. *faslnameh elmi pajooshi madadkari ejtemaei bianieh gam dom enghalab*(1397) pirzadeh, parisa; zandeh talab hamidreza; zare, masoud; bacpehnam veshani, hamidreza (1400). *tasir madakhaleh mobtani bar algoye tavanmandsazi khanavadehmahvar bar raftarehayeh ertaghadehandeh salamet dar nojavanan dokhtar. nevid jafari amar, karimi fariba. siast gozari harfeh i dar nezam amuzeshi dar cpehzareh som ba takid bar mobhes ayandeh pazhveyi. shabak. 1396 [cited 2022August25]; 3(10 (peyapi 29)): 45-56. jacpehan-bin, farzad (1391). molfekh cpehei kolidi dar sakht jameh taraz enghalab eslami. pajoosh cpehei enghalab eslami,*

1(3), 115-134. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=242669> hasin zadeh khanemiri bacpehnaz, setari sefidan jadid kazem, yazdani motalgh manireh, ahangar ahad. tasir tavanmandsazi mobtani bar salamet jensi roye raftarehayeh porkhatar ve bacpehbud khishtandari jensi nojavanan dokhtar vajed sarparest nakaramad bacpehzisti estan azarbajejan sharghi. asib shenasi, moshavareh ve gheni sazi khanavadeh. 1399; 6 (1) :44-23_ khan abadi,moteodi; chubdari, asgar (1400). asarbakhshi amuzesh valdin adalari (gam) bar kanpash taarezat madar — farzandi dar nojavanan dokhtar. ravaneshenasi afraad estesnayi, 11(42).

khosrojerdi, zahara; heydari, mahmud; ghanbari, said; ve pakdaman, shehala (1399). barresi vijegi-cpehei ravan-sanji siyah-ye arzesh-cpeha dar amel az moghias tavanmandi-cpehei nojavanan. ravanshenasi karbardi, 14(3), 243 khlili doabi moteodid, godarzi korsh, ruzbehani moteodi, karimi javad. moghaiseh asarbakhshi amiddarmani ve ravan darmani shenakhti _ raftari bar afsardegi danesh amozan dokhtaran nojavan. sabak zandegi eslami ba mahvarit salamet. 1400; 5 (2) rezayat, ghlamohsin, ghlizadeh, isi. (1400). algoye shayestegi azaye cpeeyat elmi daneshgah taraz enghalab eslami. madirit dar daneshgah eslami 10(22), 304-324. doi: 10.22034/miu.2022.115 rigi koteh, mosi ve moteodi nejad, vali ve shirazi, mahmud,1399,tasir tavanmand sazi bar asas macpehert cpehei zandegi bar khodkaramadi ve engizesh tahsili dar mian nojavanan estefadeh afrati az shabkeh cpehei ejtemaei zare sari, alireza vaghoofi, amid. (1399). ayandeh andishi az monazar emam khmini (rah). ayandeh pazhveyi enghalab eslami zari moghodom zahara, davodi hasin, ghafari khlil, jomilian hamidreza. asarbakhshi amuzesh khodmaraghbat ravan bar salamet ravan ve eshtiagh tahsili daneshamozan moghate motoseteh dom. majleh daneshgah alum pezeshky arak. 1400; 24 (1) :167-150

sand tahval bonyadin amuzesh ve prors(1390) sand chesham-andaz bist saleh nezam enghalab eslami iran(1382) sand siast-cpehei koli eshtaghal (1390) sand siast-cpehei koli khanavadeh(1395) sand siast-cpehei koli shesham toseeh(1394) sand moli siast-cpehei alam ve fenavari(1393) sand moli siast-cpehei koli jamiyat(1393) sand moli siastenpehei koli nezam dar amor «tarvij ve tahkim fareang isar ve jacpehad ve samandehi amor isargaran(1389) sid cpeheshmi, sid ghasm, faridian, kabri, mahmodi, hojat, hasin zadeh khanemiri, bacpehnaz, ahmadpur mahleh, olmira, ezazi, manpari, eazmi, ebranpanim. (1399). fazaye saibri ve gerayesh bah eteyad dar nojavanan: naqsh mahvari gholdari/gharbanishodan saibri ve badtanzimi ravanshenakhti. motaleat ravaneshenakhti, 16(3), 119-134. doi: 10.22051/psy.2020.28022.2009 sharfi, marim (1381), javan ve bahran npavit, chap som, taharan: entesharat sorosh. sahrayian,marim; salahi,macpehnaz; haghani,hamid (1391). tasir model tavanmandsazi belom darartagha macpehertehaye zandegi danesh amozan dokhtar payeh som dabirestan sheerestan joharam. Journal of Research and Health, 2(1), 9-18. taharani moghodom, moteodieh; shakermi, amin; porabbasi, ataaleh (1397). molahezat tavanmandsazi nojavanan dar hozeh mofanpanim mortabt ba belogh az monazar amuzemantacpehei dini ve fareangi. tab ve tezkieh, 27(vizhenameh alum ensani salamet), 12-22.

ali mahmadi, gh., ve jabari, ne., ve niazazari, k. (1398). tavanmandsazi harfeh i malman dar chesham andaz ayandeh ve araat madel. noavari cpehei amuzeshi, 18(69), 7-32. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=501787> eyvazi, mahmad rahim; keshavarz tark, eyn ollah (2014). nezam barnameh rizi fareangi shodeh dar enghalab eslami ba roykard ayandeh pazhveyi. pajooshenamah enghalab eslami, 3(9), 1-22. faramarziyani, said, & ghasmi, masumeh. (1403). shenasayi ranpabard resaneh dar taqvīt dindari. ayandeh pazhveyi enghalab eslami. firuzfar, fehimeh; zam, fatemeh; ve mansuri, alelam; ve vali zibayi, khodijeh (1396). pish daramadi bar adbiat mafaoomi tavanmandsazi ravani ejtemaei. royash ravaneshenasi, 6(2 (peyapi 19)), 189-206. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=308089> ghlizadeh zaveshti, moteodi; molahesni, naeimeh; esmaeel por, ali; arab bafrani, mahmadreza. (1401). tarahi madel ayandehnegari ranpabardi bah manzur peyadehsazi bianieh gam dom enghalab eslami. ayandeh pazhveyi enghalab eslami, 3(4), 11-44. 1(3), 87-110. mahgh, sadigheh, sharifi, fatemeh. (1400). naqsh khanavadeh taraz enghalab eslami dar monvitgarayi jameh bineh olmolll. Journal of Al-Mustafa International University, 4(1), 57-91. mahmadi, abdolleh, ghodam por, azat alch, mirdarikond, fazl ollah, sappehvandi, mahmadali. (1399). tadvin madel ali rabeth mian cheshmandaz zaman ayandeh ve khodtanzimi balandamdat ba tahval shghli; teloyhati darbareh moshavareh ravanshenakhti ba valdin daraye farzand nojavani. moshavareh ve ravan darmani khanavadeh, 10(2), 197-228 najafi, mahmud, babayi, jalal, rezayi, ali mahmad. (1397). pishbini gholdari bar asas mwla fanpantacpehei tahval mosbat nojavani ve rezayat az zandegi dar nojavanan. pajoosh nameh ravaneshenasi mosbat, 3(3), 33-46. doi: 10.22108/ppls.2018.104024.1125 yosefi khrim, mahmad . (1397). pisharannpehei tahgh adolt ejtemaei bah onvan yeki az mahvarehaye bianieh gam dom enghalab eslami iran. madirit ranpabardi ve ayandehpazhveyi, 1(shmareh 2), 293-313.

پیوست

جدول ۲. شاخص‌های روانشناختی مستخرج شده از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

شماره	شاخص	نام سند
۱	استقلال	شاخص‌های روانشناختی ذکر شده در بیانیه گام دوم انقلاب
۲	اخلاق (به معنای رعایت فضیلت‌هایی همچون خیرخواهی، گذشت، کمک به نیازمند، راستگویی، شجاعت، تواضع و اعتماد به نفس)	
۳	معنویت (توکل، ایمان، اخلاص، ایثار)	
۴	عدالت	
۵	آزادی	
۸	عزت	
۷	عقلانیت	
۸	برادری	
۹	مومن	
۱۰	دانا	
۱۱	پرانگیزه	
۱۲	باقدرت	

۱۳	پای‌بند به اصول خود
۱۴	پای‌بند به مرزبندهای خود با رقیبان و دشمنان
۱۵	مهربان
۱۶	باگذشت
۱۷	جوانمردی و مروت انقلابی
۱۸	صداقت
۱۹	صراحت
۲۰	اقتدار
۲۱	ایستادگی در برابر زورگویان و گردنکشان
۲۲	دفاع از مظلومان و مستضعفان
۲۳	حراست از انقلاب
۲۴	تلاش برای ایجاد تمدن نوین اسلامی
۲۵	تلاش برای ایجاد آمادگی برای طلوع خورشید عظمی ولایت
۲۶	شناخت گذشته
۲۷	درس گرفتن از تجربه‌ها
۲۸	اعتقاد به اصل ما می‌توانیم
۲۹	اتکا به قدرت داخلی
۳۰	تاب‌آوری در برابر خصومت، شقاوت، توطئه و خباثت دشمنان
۳۱	اراده
۳۲	با همت
۳۳	هوشیار
۳۴	نگاه و روحیه انقلابی
۳۵	عمل جهادی
۳۶	سرعت عمل
۳۷	دارای ابتکار
۳۸	کارآمد
۳۹	امید و نگاه خوشبینانه به آینده
۴۰	مبارزه با فساد

۴۱	توکل	
۴۲	اخلاص	

جدول ۳. شاخص‌های روانشناختی مستخرج شده از بیانات رهبر انقلاب

تاریخ	فراز	شاخص مستخرج شده از بیانات رهبری
۱۳۸۹/۰۲/۱۵	می‌توانید روح ابتکار را در او زنده کنید	ابتکار
۱۳۸۹/۰۲/۱۵	می‌توانید از او انسانی زیرک، پر تلاش، اجتماعی، علاقه‌مند به مصالح جمع و جامعه بسازید و بوجود آورید.	زیرک، پر تلاش، اجتماعی، علاقه‌مند به مصالح جمع و جامعه
۱۳۹۵/۲/۱	تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر؛ هم به پیمودن راه حق یکدیگر را توصیه کنید، هم به صبر؛ یعنی استقامت، ایستادگی، ثبات قدم، در مقابل حوادث تلخ و ترسیدن، مردد نشدن	صبر، استقامت، ایستادگی، ثبات قدم، در مقابل حوادث تلخ و ترسیدن، مردد نشدن
۱۳۹۶/۱۲/۱۹	هم اهل ایستادگی در مقابل دشمن باشد، هم دارای بصیرت باشند	ایستادگی در مقابل دشمن
۱۳۹۴/۰۲/۱۶	تولید نسلی با این خصوصیات: دانا باشد، با ایمان باشد، دارای اعتماد به نفس باشد، دارای امید باشد، دارای نشاط باشد، دارای سلامت جسمی و روحی باشد، روشن بین باشد، با اراده باشد، کم هزینه و پرفایده باشد	دانا، با ایمان، اعتماد به نفس، امید، دارای نشاط، روشن بین، با اراده، کم هزینه و پرفایده
۱۳۹۱/۰۷/۲۰	تکته دیگر کار جمعی، تعاون و همکاری با یکدیگر و همت بلند است؛ کودکان و	کار جمعی، تعاون و همکاری با یکدیگر و همت بلند

	همچنین جوانان را از آغاز عادت بدهیم که با همت بلند نگاه کنند.	
۱۳۹۷/۰۲/۱۹	با شجاعت، با شهامت، احساس مسئولیت، با قدرت، با عزت در مقابل دشمن می‌ایستد برای اینکه به اهداف والای بزرگ جامعه خود و نظام خود کمک کند؛ نه برای شخص خود	با شجاعت، با شهامت، احساس مسئولیت، با قدرت، با عزت
۱۳۹۶/۰۸/۱۱	جوان‌های عزیز، نوجوان‌های عزیز، بچه‌های من قدر این موقعیت و این امکان را بدانید	قدر موقعیت و امکان را دانستن
۱۳۶۶/۰۲/۱۳	حضور دانش‌آموزان جوان که امید انقلاب اسلامی اند هم در صحنه نبرد با دشمن خارجی و هم در عرصه پیکار با ضد انقلاب داخلی، حضوری آگاهانه و خودجوش بوده و هست.	حضور خودجوش، موثر و آگاهانه
۱۳۶۵/۰۷/۲۱	(استفاده از اخلاق خوب، و تدبیر و استفاده از مظاهر اسلامی، تا با استفاده از زور و تلخ‌گویی	اخلاق خوب، تدبیر، عدم تلخ‌گویی و زورگویی
۱۳۹۱/۰۲/۱۳	این را باید از کودکی به این جوان و نوجوان یاد داد. (...) تحمل مخالف؛ بلکه تا یک کسی یک مختصر طعنه‌ای زد به ما، ما برگردیم با مشت به سینه‌اش بکوبیم؛ این عدم تحمل است. اسلام از ما این را نمی‌خواهد، عکس این را می‌خواهد؛ رحما بینیم	تحمل مخالف و سعه صدر، رحما بینیم
۱۳۹۶۵/۴/۱۵	اخلاق داشته باشد، حوصله داشته باشد، تحمل شنیدن حرف مخالف را داشته باشد.	تحمل شنیدن حرف مخالف
۱۳۸۴/۰۲/۱۲	یک نسل مسئولیت‌پذیر، با عرضه و با کفایت برای کارهای بزرگ، یک نسل دارای ابتکار، یک نسل مهربان و بدن	مسئولیت‌پذیر، با عرضه و با کفایت برای کارهای بزرگ،

دارای ابتکار، مهربان و بدون حس انتقام‌گیری	حس انتقام‌گیری در درون خانواده بزرگ جامعه، یک نسل فداکار، یک نسل پرکار، یک نسل کم اسراف و دور از اسراف	
امر به شنیدن و فکر کردن	پدرها، مادرها، بچه‌ها، پسران را مراقبت کنید، نگذارید در دم موج خشم و عصبانیت این مردم قرار بگیرند، نگذارید در مقابل دولت جمهوری اسلامی واقع بشوند. آن‌ها را به شنیدن و فکر کردن امر کنید.	۱۳۶۰/۰۴/۵
توسعه فرهنگ تفکر، تحقیق، خلاقیت و نوآوری و بهره‌گیری از روش‌های یادگیری متنوع و مطلوب و ایجاد تفکر منطقی و منسجم	توسعه فرهنگ تفکر، تحقیق، خلاقیت و نوآوری و بهره‌گیری از روش‌های یادگیری متنوع و مطلوب و ایجاد تفکر منطقی و منسجم برای بررسی و تحلیل موضوعی	۱۳۸۷/۱۰/۲۱
خلاق، پرسش‌گر، اهل فکر، اهل نوآوری، مایل به ورود در میدان‌های بسیار وسیع نادانستی‌های بشر برای کشف دانستی‌ها و افکندن نور علم به وادی مجهولات و صاحب فکر. از جنبه‌ی رفتاری: آدم منضبط، قانون‌شناس. ما چنین موجودی می‌خواهیم.	خلاق، پرسش‌گر، اهل فکر، اهل نوآوری، مایل به ورود در میدان‌های بسیار وسیع نادانستی‌های بشر برای کشف دانستی‌ها و افکندن نور علم به وادی مجهولات و صاحب فکر. از جنبه‌ی رفتاری: آدم منضبط، قانون‌شناس. ما چنین موجودی می‌خواهیم.	۱۳۸۶/۰۵/۰۳
آگاهی از تجربه‌های ملی و افتخارات کشور و عبرت‌ها و درس‌های تاریخ	آن چیزهایی که در ما به فعلیت می‌رسند، این‌ها علم نافع است. البته یکی از علوم نافع، آگاهی از تجربه‌های ملی و افتخارات کشور و عبرت‌ها و درس‌های تاریخ است که این هم جزو علوم نافع است.	۱۳۹۷/۰۲/۱۹
الگوگیری صحیح	نوجوان‌های ده ساله، دوازده ساله، سیزده ساله می‌توانند به علی اقتدا کنند؛ او را الگوی خودشان قرار بدهند.	۱۳۸۶/۰۵/۰۶

۱۳۹۱/۰۲/۱۳	یک عده‌ای می‌نالند از اینکه چرا ما از لحاظ اخلاقی جلو نمی‌رویم. البته این درست است ما هم قبول داریم که باید در زمینه اخلاقی جلو رفت؛الگوسازی یکی از اساسی‌ترین کارهاست.	الگوسازی صحیح
۱۴۰۳/۰۵/۱	امید به آینده، نگاه مثبت به افق یکی از شاخص‌های مهم است.	امید به آینده، نگاه مثبت به افق
۱۳۷۹/۱۲/۲۲	گاهی ممکن است در کسانی که خودشان معمار و سازنده‌ی بنا هستند، ضعفها و تنبلی‌هایی وجود داشته باشد. همه‌اش هم این‌طور نیست که بگوییم ضعفها تحمیلی و از ناحیه‌ی دیگران است. بنابراین در این راه، مشکلات فراوانی وجود دارد. کمبود مصالح، رفیق نیمه‌راه و آدم‌های طماع و قدرت‌طلب، بخشی از این مشکلات است. ما باید این نظام را بسازیم و ذره ذره و قدم‌به‌قدم پیش برویم	معماری آینده انقلاب
۱۳۷۹/۱۲/۲۲	هر چه امروز مطالعه می‌کنید برایتان می‌ماند و هرگز از ذهنتان زدوده نمی‌شود. دوره نوجوانی برای مطالعه و یاد گرفتن، دوره خیلی خوبی است و با هیچ دوران دیگری قابل مقایسه نیست.	اهل مطالعه
۱۳۶۹/۱۱/۱۹	یک نوجوان بدون تقوای خاص محیط و وضعیت شغلی و کاری خود، نمی‌تواند به هدف درس خواندن برسد. باید از اشتباه و بازیگوشی و سرگرمی به کارهایی که او را از فعالیت خودش باز می‌دارد، اجتناب بکند. این تقوای اوست.	خوب درس خواندن
۱۳۷۵/۰۶/	شکی نیست که تعلیم و تربیت برای او(نوجوان) لازم است و باید درس بخواند	لزوم درس خواندن

۱۳۹۷/۰۲/۱۹	آموزش و پرورش ما، تعلیم و تربیت ما عدالت پرور تربیت کند، عدالت خواه تربیت کند، عدالت ساز تربیت کند.	عدالت خواه، عدالت پرور، عدالت ساز
۱۳۸۳/۰۹/۱۱	دامن زدن به دغدغه عدالت اجتماعی و رسیدگی به فقرا	دغدغه عدالت اجتماعی و رسیدگی به فقرا
بیانیه گام دوم	اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سرفصل اساسی توصیه هایی می کنم. این سرفصل ها عبارتند از علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی.	علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی.
۱۳۹۸/۰۲/۱۱	دانا باشد، توانا باشد، خردورز باشد، پارسا باشد، پرهیزکار باشد، کار آمد باشد، مبتکر باشد، شجاع باشد، اهل اقدام باشد، از دشمن نترسد، از تهدید نترسد، خواب رفتگی و غفلت پیدا نکند،	دانا، توانا، خردورز، پارسا، پرهیزکار، کارآمد، مبتکر، شجاع، اهل اقدام، نترسیدن از دشمن، نترسیدن از تهدید،
۱۳۶۲/۰۷/۲	شما هستید که می باید پایه های این انقلاب و خودکفایی ملت را در آینده محکم کنید	خو کفایی
۱۳۹۶/۰۲/۱۷	نسل با ایمان، با وفا، مسئولیت پذیر، دارای اعتماد به نفس، دارای ابتکار، راست گو، شجاع، نسل با حیا، با فکر، اهل فکر کردن، اهل به کار گرفتن اندیشه، عاشق کشور، عاشق نظام، عاشق مردم؛ کشورش را دوست بدارد، مصالح کشورش را مصالح خودش بدانند، ...، یک نسل محکم، قوی، عازم، جازم، با ابتکار، پیشرو، فعال	با ایمان، با وفا، مسئولیت پذیر، دارای اعتماد به نفس، دارای ابتکار، راست گو، شجاع، نسل با حیا، با فکر، اهل فکر کردن، اهل به کار گرفتن اندیشه، عاشق کشور، عاشق نظام، عاشق مردم؛ کشورش را دوست بدارد، مصالح کشورش را مصالح خودش بداند محکم، قوی، عازم، جازم، با ابتکار، پیشرو، فعال

۱۳۹۲/۰۲/۱۰	تربیت انسان‌های مومن، پرهیزکار، متخلق به اخلاق اسلامی، بلند همت، امیدوار، خیر خواه، با نشاط، حقیقت جو، آزادمنش، مسئولیت پذیر، قانون گرا، عدالت خواه، خردورز، خلاق، وطن دوست، ظلم ستیز، جمع گرا، خودباور و ایثارگر	انسان‌های مومن، پرهیزکار، متخلق به اخلاق اسلامی، بلند همت، امیدوار، خیر خواه، با نشاط، حقیقت جو، آزادمنش، مسئولیت پذیر، قانون گرا، عدالت خواه، خردورز، خلاق، وطن دوست، ظلم ستیز، جمع - گرا، خودباور و ایثارگر
۱۳۸۴/۰۴/۴	باید همزمان با آموزش و حفظ قرآن مبانی فکری و استدلالی قرآن آموزان از طریق آثار شهید مطهری و دیگر بزرگان، استحکام یابد تا این نونهالان و نوجوانان در آینده در خدمت اسلام، قرآن و اهل بیت قرار گیرند.	انس با قرآن
۱۳۷۸/۰۹/۱	عزیزان با نهج البلاغه انس پیدا کنید، نهج البلاغه خیلی بیدار کننده، هشیار کننده و خیلی قابل تدبر است.	انس با نهج البلاغه
۱۳۷۸/۰۹/۱	با نهج البلاغه و کلمات امیرالمومنین انس پیدا کنید، اگر خدا توفیق داد و یک قدم جلوتر رفتید با صحیفه سجاده به که علی - الزاهر فقط کتاب دعاست؛ اما آن هم مثل نهج البلاغه، کتاب درس و کتاب حکمت و کتاب عبرت و کتاب عبرت و کتاب راهنمای زندگی سعادتمندانه انسان است، انس بگیری.	انس با نهج البلاغه و صحیفه سجاده
۱۳۷۷/۰۲/۲۳	هیچ چیز معادل ایمان نیست. شما از این بچه هر چه بخواهید بسازید، باید در او ایمان به وجود آورد.	پرورش و استحکام ایمان
۱۳۹۵/۰۹/۲۳	قدر پدر و مادر را بدانید، احترام این‌ها را حفظ کنید، محبت این‌ها را جبران کنید.	قدرشناسی از پدر و مادر

۱۴۰۳/۰۱/۱۹	امروز شما نگاه کنید، فکر کنید، برای فردا، برای آینده، هم از لحاظ نظامات ارزشی، هم از لحاظ نظامات برنامه‌ای و کاری یک تصوّر درستی، یک آینده‌ی مشخصی ترسیم کنید، راه برای رفتن به آن آینده را مشخص کنید و قدم‌به‌قدم حرکت کنید.	ترسیم مسیر آینده
۱۴۰۲/۰۷/۲۵	تجربه‌ها و گذشته‌های خود ما به ما میگوید که بایستی از حال استفاده کنیم، از وضع موجود و از فرصت موجود باید حداکثر استفاده را بکنیم	استفاده از تجربه‌های گذشته
۱۴۰۱/۱۱/۲۶	درست توجّه بفرمایید؛ بخصوص جوانهای عزیزمان توجّه کنند. یک طرف، پیشرفتها، موفقیتهای، دستاوردها است، یک طرف هم ضعفها است؛ دو جور میشود نگاه کرد: یک جور این است که به دستاوردها نگاه کنیم، بفهمیم که ما توانش را داریم و بگوییم: خیلی خوب، با همان همتی که اینها را به دست آوردیم، این ضعفها را هم با همان همت برطرف خواهیم کرد؛ این یک جور نگاه است؛ این نگاه، نگاه انقلابی است. یک نگاه دیگر این است که به ضعفها نگاه کنیم و بگوییم: «آقا! فایده‌ای ندارد. نگاه کن، ببین ما چه ضعفهایی داریم؛ فایده ندارد، نمیشود کاری کرد؛ یا بنشینیم، دست روی دست بگذاریم، یا نق بزنیم یا فریاد علیه این وضع بزنیم یا ضعفها را با صدای بلند، چند برابر بزرگ کنیم؛ این نگاه، نگاه ارتجاعی است. بله، ضعف هست منتها شما با نگاه انقلابی به	آشنایی با نقاط قوت و ضعف و مدیریت صحیح آنها توجه به پتانسیل‌ها

	ضعف‌ها نگاه کنید، چرا با نگاه ارتجاعی نگاه میکنید؟	
۱۳۹۲/۱/۱	بنابراین ما که به عملکرد خودمان و برنامه‌ی گذشته و آینده‌ی خودمان نگاه میکنیم، نگاهمان باید واقع‌بینانه باشد؛ ارزیابی ما ارزیابی درستی باشد	نگاه واقع‌بینانه ارزیابی درست
۱۳۹۲/۱/۱	را محاسبه کنیم، به خودمان نگاه کنیم؛ آنچه را که بر ما گذشته است، بار دیگر مورد نظر قرار دهیم؛ از آن درس و عبرت بگیریم، برای آینده بهره ببریم.	استفاده درست از گذشته جهت ساخت آینده